

CISUs medlemsundersøgelse  
2019

## FOLKELIGT ENGAGEMENT I DANMARK OM UDVIKLINGSSAMARBEJDE OVERALT I VERDEN



Foto: Pernille Bærendtsen

## Indhold

Indhold.....	1
BAGGRUND.....	2
<b>Definition af Folkeligt Engagement .....</b>	<b>2</b>
<b>Det politiske grundlag for CISUs arbejde med Folkeligt Engagement .....</b>	<b>2</b>
<b>Om CISUs medlemsundersøgelse 2019.....</b>	<b>3</b>
UNDERSØGELSENS RESULTATER .....	4
<b>Hvor stort og bredt er det folkelige engagement?.....</b>	<b>6</b>
Medlemmer.....	6
Frivillige.....	7
Graden og mængden af frivillighed .....	8
Typer af frivillige .....	9
Bidragsydere.....	10
Hvilke typer organisationer er CISUs medlemsorganisationer?.....	11
Organisationernes geografiske udbredelse.....	11
Engagementet rækker ind i økonomien.....	12
Det folkelige engagement på tværs af kulturer og landegrænser .....	12
Kontaktflader, netværk og alliancer i det folkelige engagement.....	14
Hvad bidrager samarbejde til? .....	16
<b>Hvordan er det folkelige engagement engagerende? .....</b>	<b>18</b>
Hvem engageres? .....	19
Tendenser i arbejdet med at tiltrække frivillige, medlemmer og/eller bidragsydere.....	20
Kommunikations- og oplysningsarbejde .....	26
Erfaringer med oplysningsarbejde .....	27
<b>Hvad kan det folkelige engagement? .....</b>	<b>35</b>
1. Ligeværdige og tætte relationer.....	35
2. Er til stede helt lokalt og hos de allermest sårbare .....	37
3. Eneste motiv er at ville hjælpe .....	38
4. Kommer længere for pengene – og er dygtige og mere omstillingsparate .....	40
5. Styrker danskernes globale udsyn og den folkelige opbakning .....	42
Begrænsninger.....	44
BILAG 1: Spørgeskema.....	45
BILAG 2: Interviewguide .....	60

# BAGGRUND

I CISU – Civilsamfund i Udvikling - mener vi, at folkeligt engagement (både i Danmark og resten af verden) er en forudsætning for global bæredygtig udvikling.

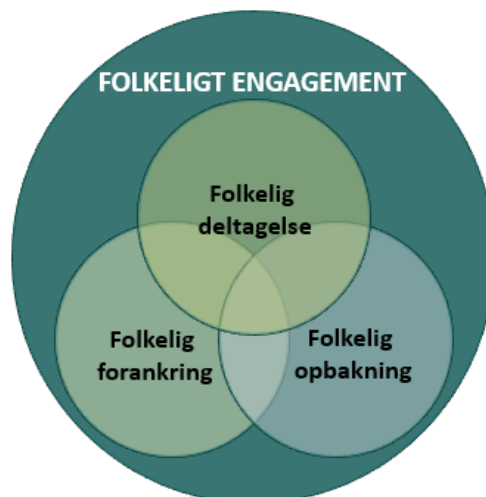
## Definition af Folkeligt Engagement

I CISU ser vi folkeligt engagement i det danske udviklingssamarbejde i tre former:

**Folkelig Deltagelse:** Danskernes aktive deltagelse i lokale og globale initiativer, som understøtter global bæredygtig udvikling. Deltagelse kan variere markant i form og tid. Forudsætning for deltagelse er evner og motivation, som kan udspringe af en forståelse af egen rolle og ansvar i et globaliseret samfund.

**Folkelig Forankring:** De danske udviklingsorganisationers forbindelse til et bagland af frivillige, medlemmer, bidragsydere og andre.

**Folkelig Opbakning:** Danskernes støtte til og anerkendelse af det arbejde og de midler, der prioriteres til det statslige udviklingssamarbejde.



Der er overlap mellem alle tre former, og man kan bevæge sig ind-og-ud, for eksempel ved at deltage i kortere eller længere initiativer og i andre perioder være en del af den folkelige forankring eller opbakning.

## Det politiske grundlag for CISUs arbejde med Folkeligt Engagement

### CISUs Strategi 2018-21. Strategiske mål 1: Folkeligt engagement overalt i international udvikling

CISU arbejder for en verden, hvor:  
Folk deltager aktivt i forskellige former for fællesskaber om udviklingen af deres egne liv, vilkår og muligheder  
Folk er aktive medborgere, ytrer sig og deltager i udviklingen af det omgivende samfund  
Organisationer samarbejder med andre aktører for at fremme medlemmers og målgruppers rettigheder  
Organisationer engagerer sig i demokratiske processer og holder beslutningstagere ansvarlige

### Verden 2030 – Danmarks udviklingspolitiske og humane strategi

”Danmark anerkender værdien af et stærkt, mangfoldigt civilsamfund og vil understøtte dets centrale rolle i at fremme verdensmålene. (...) Det danske civilsamfund spiller en vigtig rolle i at fastholde et folkeligt dansk engagement i udviklingssamarbejdet og i at dele viden med en bredere skare af danskere om levevilkår og udvikling ude i verden. (...) Den brede folkelige forankring skal fastholdes i civilsamfundsarbejdet, og der skal derfor ske en forenkling af procedurer og krav (...)” (side 13)

## Om CISUs medlemsundersøgelse 2019

I efteråret 2019 blev der foretaget en medlemsundersøgelse blandt alle CISUs 276 medlemsorganisationer omkring Folkeligt Engagement i Danmark om udviklingssamarbejde overalt i verden.

*Formålet med denne undersøgelse var todelt:*

Primært: Større kendskab til medlemsorganisationernes folkelige engagement i udviklingssamarbejdet for at understøtte positioneringen af CISU/medlemsorganisationer overfor politikere og andre beslutningstagere.

Sekundært: Større kendskab til vores nuværende medlemsskare herunder også medlemsorganisationernes tilfredshed med CISU og CISUs ydelser.

*Dermed blev undersøgelsens kernespørgsmål:*

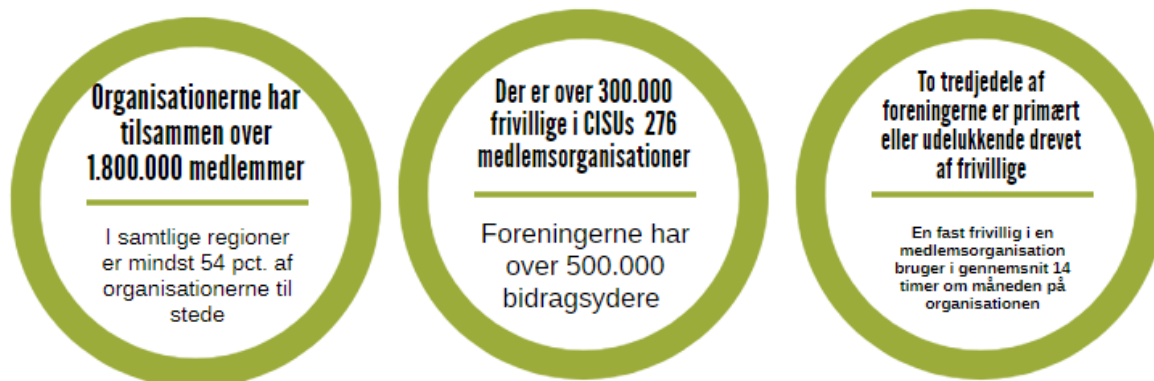
- **Hvor stort og bredt er det folkelige engagement?** Hvor mange i Danmark, som medlem af CISU, er engageret i internationalt udviklingssamarbejde? Hvor mange frivillige/medlemmer/bidragydere? Hvor mange frivillige timer lægges der i arbejdet? Hvor længe holder engagementet ved? Hvad er den geografiske udbredelse? Opbygges relationer på tværs af kulturer og landegrænser? Hvilke kontakflader, netværk og alliancer indgår organisationerne i – i hvor høj grad? Rækker engagementet også ind i økonomien; hvor meget finansiering kommer fra (hvilke) andre steder end det offentlige?
- **Hvordan er det folkelige engagement engagerende?** Er organisationerne interesseret i/i gang med at engagere flere mennesker i Danmark – og i indsatser ude i verden? På hvilke måder og lykkes det?
- **Hvad kan det folkelige engagement?** Hvad kan / bidrager det folkelige engagement særligt med i udviklingssamarbejdet – både herhjemme og ude i verden?

*Undersøgelsen bestod af to elementer:*

1. **Et spørgeskema** udformet i SurveyXact (bilag 1), som blev sendt til alle CISUs 276 medlemsorganisationer mandag den 14. oktober med 3 uger til at besvare. Der blev i løbet af de 3 uger sendt 4 påmindelses-mails til organisationer, der endnu ikke havde besvaret spørgeskemaet. 175 (63 %) af CISUs medlemsorganisationer udfyldte hele spørgeskemaet, mens 24 medlemsorganisationer (9 %) udfyldte dele af spørgeskemaet. Formålet med spørgeskemaet var ud fra ovenstående kernespørgsmål at indhente kvantitativt data samt i begrænset omfang narrative beskrivelser. Der blev desuden i mindre grad indhentet data om tilfredshed med medlemskab og brug af CISUs ydelser.
2. **3 fokusgruppeinterviews** (ca. en time med hver fire organisationer) i forbindelse med tre CISU-arrangementer: Temadag om frivillighed og nye ressourcer 26.10., Erfaringsudvekslings-workshop for CSP 4.11. samt Bæredygtighed i udviklingssamarbejdet 18.11. Formålet var indsamling af dybdegående kvalitativt data om det folkelige engagement; Effekter, virkninger og årsagssammenhænge; pba. ovenstående kernespørgsmål. Det var semistrukturerede interviews, med en interviewguide (bilag 2), som hurtigt viste sig for omfangsrig, fordi interviews blev foretaget med en åbenhed for, hvor samtalen gik hen. Alle interviews blev (efter samtykke) optaget og efterfølgende transskriberet.

# UNDERSØGELSENS RESULTATER

CISUs medlemsorganisationer har medlemmer og lokal forankring i hele Danmark



CISUs medlemsorganisationer har alle størrelser og får penge fra mange sider



CISUs medlemsorganisationer arbejder med partnerskab og oplysning



CISU har 276 medlemsorganisationer. 175 har svaret på hele medlemsundersøgelsen. Nogle af svarene er brugt til at estimere et samlet tal for medlemsskaren.

CISUs medlemsorganisationer giver særligt udtryk for syv tendenser i tiden omkring at tiltrække frivillige, medlemmer og/eller bidragsydere til organisationerne (side 20-25):

- 1) Folk er i højere grad tilknyttet flere organisationer og i kortere tid end tidligere. Dette giver større gennemstrømning af aktive frivillige.
- 2) Særligt unge engagerer sig ofte i kortere intensive perioder for eksempel omkring aktiviteter og kan være vanskeligere at fastholde i længere tid.
- 3) Folk engagerer sig mere i konkrete handlemuligheder, mens det er vanskeligere i dag at få folk til at blive medlemmer, blandt andet grundet forpligtigelsen heri.
- 4) Særligt relationer er væsentligt både i rekruttering og fastholdelse.
- 5) For at have succes med rekruttering er det vigtigt, at arbejdet og sagen er konkret og nærværende – en udfordring for dette kan være den øgede grad af professionalisering og kompleksitet på området.
- 6) Sociale medier kan både være en medspiller i forhold til adgang til målgruppen og en modspiller grundet stor konkurrence. Der er desuden en tendens til et konflikt- og sensationsfokuseret mediebillede.
- 7) Det kræver ressourcer at øge engagementet – mange organisationer efterspørger, at det bliver muligt at søge finansiering (også lønkroner) til dette område.

Resultater fra medlemsundersøgelsen viser, at **CISUs MEDLEMSORGANISATIONER ØGER ALLE TRE FORMER FOR FOLKELIGE ENGAGEMENT I DANSK UDVIKLINGSSAMARBEJDE; DELTAGELSE, FORANKRING OG OPBAKNING**. Medlemsorganisationerne giver fem overordnede forklaringer på, hvorfor det folkelige engagement er vigtigt og bidrager på en helt særlig måde til det danske udviklingsamarbejde:

Hvorfor bidrager det folkelige engagement helt særligt til det danske udviklingsamarbejde (side 35-43):

- 1) **Ligeværdige og tætte relationer:** Det afføder tillid og respekt samt gensidig solidaritet og øjenhøjde i relationer. Sammen med et fælles interesse- og værdifællesskab gør det, at man er mere vedholdende og yder dét ekstra for at projekter lykkes. Det kan også være fredsskabende og afmystificerende af Vesten.
- 2) **Er til stede helt lokalt og hos de allermost sårbare:** Civilsamfundsorganisationer har en lokal forankring og er tættere på målgruppen, hvilket skaber større ejerskab i udvikling (Bottom up), at der er en bedre forståelse for kontekst samt at man når ud til de allermost sårbare og marginaliserede, fordi man er til stede.
- 3) **Eneste motiv er at ville hjælpe:** Som civilsamfundsorganisation er man ikke bundet af økonomiske og politiske bånd, hvilket kan give en øget respekt, sammenhold, troværdighed og adgang til lokalsamfundene. På den måde kan indsætterne have en større impact, særligt der hvor der hersker skepsis over for det private og staten; Det er særligt væsentligt der, hvor civilsamfundet er under pres.
- 4) **Kommer langt for pengene – og er dygtige og mere omstillingsparate:** Det særlige frivillige *drive* gør, at man når rigtig langt for pengene i civilsamfundsindsatser; desuden er disse indsatser mere agile, kan hurtigere omstille sig, og har enormt stor know-how på udviklingsområdet. Der arbejdes med hjælp til selvhjælp, partcipatorisk tilgang, og skabes derved en større styrkelse hos målgruppen. Desuden påpeges mindre korruption og svind – fordi 'man snyder ikke sine venner'.
- 5) **Styrker danskernes globale udsyn og den folkelige opbakning:** Skaber globalt udsyn igennem det engagement, der skabes i Danmark, hvor alle typer mennesker kan være med. Skaber opmærksomhed omkring udviklingsamarbejdet, og er igennem oplysningsarbejdet med til at skabe gennemsigtighed om projekterne og udviklingsamarbejde i øjenhøjde.

## Hvor stort og bredt er det folkelige engagement?

I det følgende gennemgås, hvilke resultater om størrelsen og bredden af det folkelige engagement i udviklingssamarbejdet, der kom ud af CISUs medlemsundersøgelse.

### Medlemmer

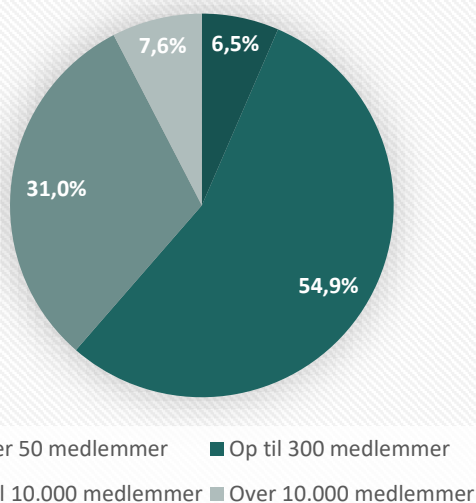
I de 184 af CISUs medlemsorganisationer, som har angivet antal personer, der er medlem af organisationen, er der samlet blevet angivet 1.215.772 medlemmer. Det betyder, at der i CISUs samlede medlemskare er omtrent:<sup>1</sup>

## 1.823.657 medlemmer

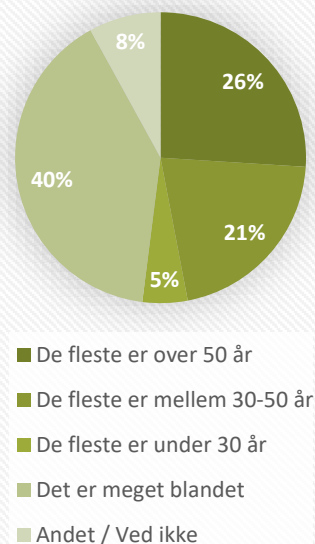
Det er altså en stor del af Danmarks befolkning, som er forankret i CISUs medlemsorganisationer, og på den måde er forankret (engageret) i det danske udviklingssamarbejde. Der er selvfølgelig stor forskel på, hvor mange medlemmer hver af CISUs medlemsorganisationer har. Nedenfor vises et overblik over størrelsen på medlemsorganisationerne målt i antal medlemmer. Det er her bemærkelsesværdigt, at over 60 % af CISUs medlemsorganisationer har 300 medlemmer eller derunder:

Antal medlemmer	Under 50	Op til 300	Op til 10.000	Over 10.000
Organisationer	12	101	57	14
Procent	6,5 %	54,9 %	31 %	7,6 %

CISUs medlemsorganisationers størrelse (i antal medlemmer)



Hvilken alder har medlemmerne?



<sup>1</sup> 184 organisationer er 66,7 % af CISUs 276 medlemsorganisationer. Derfor  $(1.215.772/66,7) * 100 = 1.823.657,09$

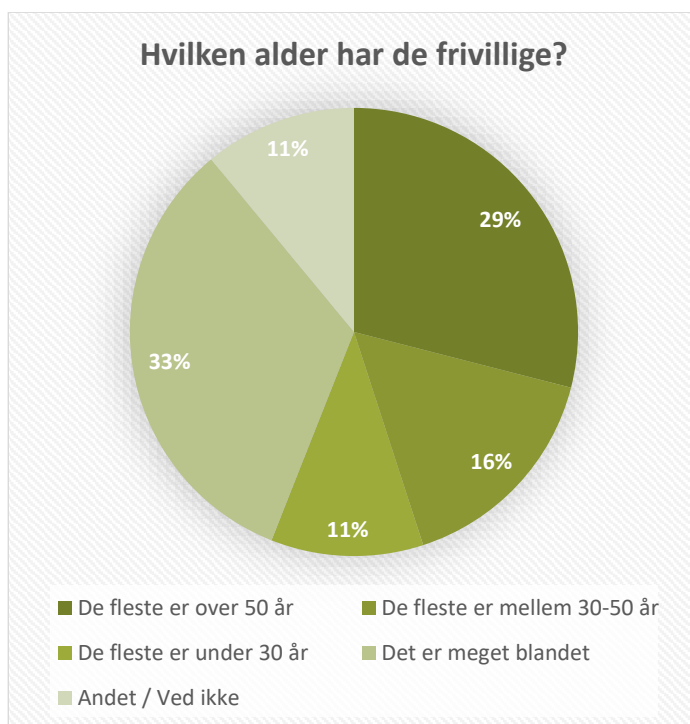
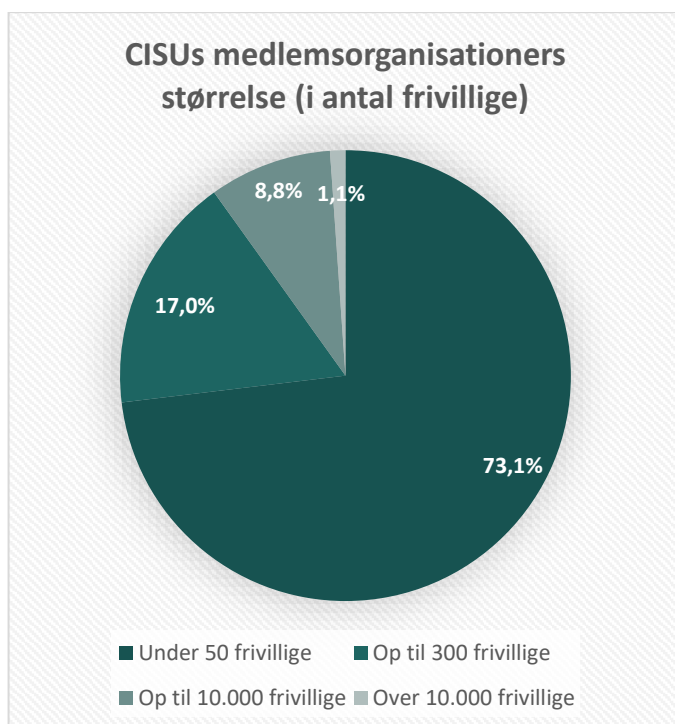
### Frivillige

Organisationerne er desuden blevet bedt om at svare på, hvor mange frivillige organisationen har haft i løbet af det sidste år. Her er der på den ene side blevet opfordret til at medtælle ALLE typer af frivillige (også de som blot har hjulpet ved en enkelt begivenhed). På den anden side, er organisationerne blevet bedt om at fratække de frivillige, som ikke på nogen måde har bidraget til den internationale del af organisationens arbejde. I de 182 af CISUs medlemsorganisationer, som har angivet antal personer, der er engageret frivilligt i organisationen arbejde omkring internationalt udviklingssamarbejde, er der samlet: 210.800 frivillige. Det betyder, at der blandt CISUs samlede medlemsorganisationer er omtrent: <sup>2</sup>

## 319.879 frivillige

Der er selvfølgelig stor forskel på, hvor mange frivillige hver af CISUs medlemsorganisationer har. Nedenfor vises et overblik over størrelsen på CISUs medlemsorganisationer målt i antal frivillige. Det er her bemærkelsesværdigt, at næsten ¾-del af CISUs medlemsorganisationer har under 50 frivillige og derfor repræsenterer en stor bredde.

Antal frivillige	Under 50	Op til 300	Op til 10.000	Over 10.000
Organisationer	133	31	16	2
Procent	73,1 %	17 %	8,8 %	1,1 %

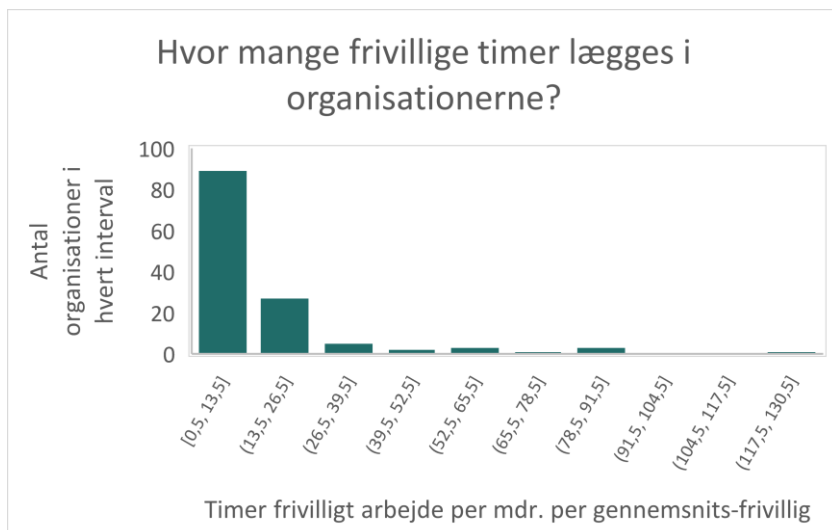


<sup>2</sup> 182 organisationer er 65,9 % af CISUs 276 medlemsorganisationer. Derfor  $(210.800/65,9)*100 = 319.878,6$

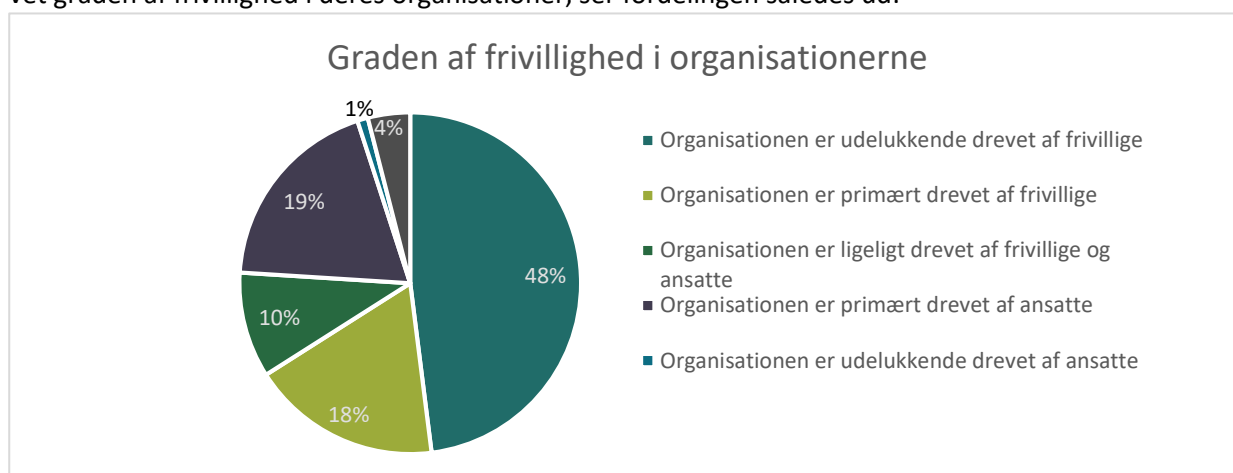


### Graden og mængden af frivillighed

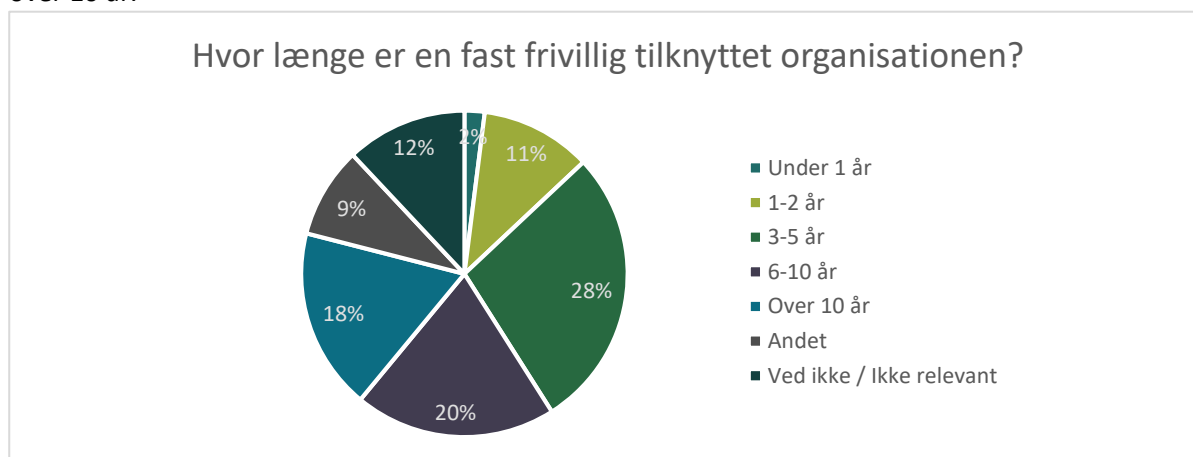
Organisationerne er blevet spurgt om, hvor meget tid en "typisk" frivillig bruger på organisationen om måneden. Det vil sige et bud på en gennemsnitlig måned for en gennemsnitlig frivillig. Dette har været meget vanskeligt for en del af organisationerne at svare på – fordi det netop varierer meget på tværs af tidspunkt og frivillige. Ud fra de tal der angivet fra 131 organisationer, bliver der i gennemsnittet brugt **14 timer om måneden** på det frivillige arbejde per gennemsnitlige frivillige i organisationen. Tallene varierer fra 1 time til 120 timer.



Bemærkelsesværdigt er det, at **næsten halvdelen af CISUs medlemsorganisationer er udelukkende drevet af frivillige kræfter**. Af de 197 organisationer, som i undersøgelsen har beskrevet graden af frivillighed i deres organisationer, ser fordelingen således ud:

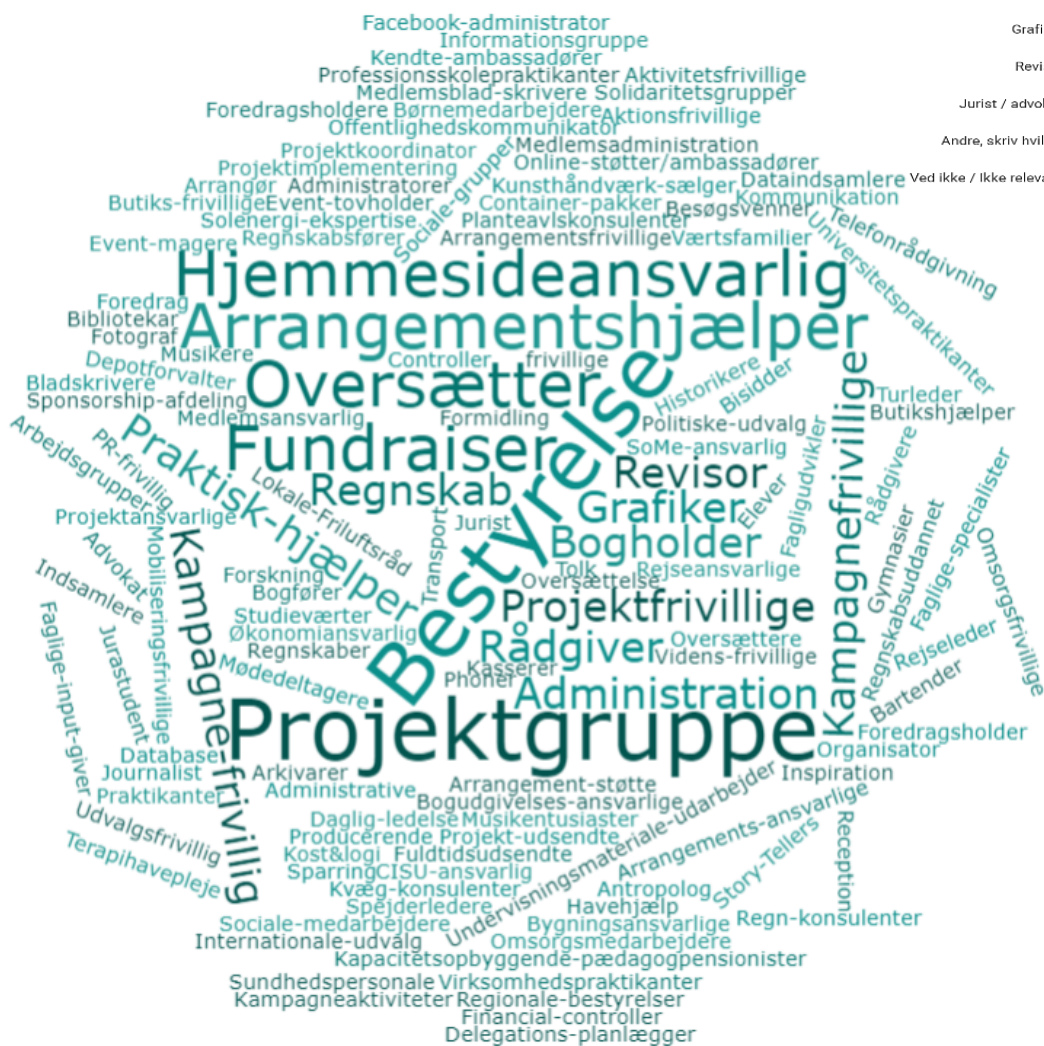
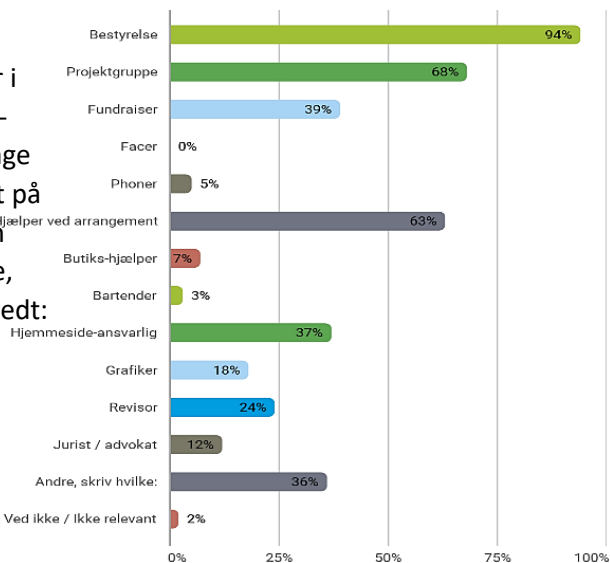


Organisationerne har svaret på, hvor længe en fast frivillig (dvs. ikke ad-hoc-frivillige) typisk er tilknyttet. Her er det bemærkelsesværdigt ved to-tredjedel af organisationerne er svaret 3 år; og næsten hver femte i over 10 år.



Typen af frivillige

Organisationerne har desuden angivet, hvilke typer af frivillige de har i organisationen. Der var både en liste af forslag til typer, der kunne afkrydses, som grafen til højre viser. Og så blev der tilføjet enormt mange andre typer af frivillige, som det er illustreret i en WordCloud nederst på siden. Organisationerne har udover de klassiske typer af frivillige som bestyrelses- og projektgruppefrivillige også helt fagspecifikke frivillige, som planteavlskonsulenter og solenergi-eksperter. Så spekteret er bredt:



Citater fra medlemsorganisationerne om frivillighed:

“Frivillighed er grundlaget for vores eksistens”.

“Vi nyder stor lokal interesse og bevågenhed og kan hyre forskellige typer frivillige afhængig af de enkelte arrangementer og opgaver”.

“Vores frivillige er en meget vigtig del af foreningens arbejde. Uden dem havde det været svært at gennemføre indsatserne”.

“Det frivillige engagement er helt afgørende for vores arbejde, men det skal motiveres og struktureres, så alle får glæde og udbytte af det. Derfor er det nødvendigt med ansatte og dermed lønmidler”.

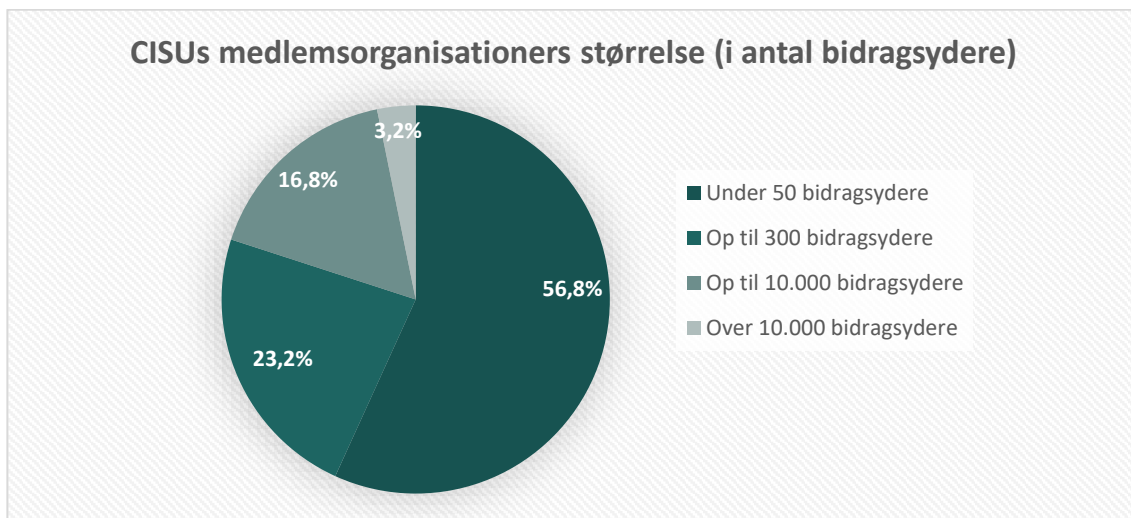
### Bidragydere

125 organisationer har svaret (korrigeret for fejlbesvarelser, som er taget ud), mens 68 organisationer har sagt 'ved ikke/ikke relevant', på spørgsmålet om, hvor mange bidragydere organisationen har. Der er her understreget, at der med bidragydere menes personer, ikke-medlemmer, som giver økonomisk bidrag til organisationen. I de 125 af CISUs medlemsorganisationer, som har angivet antal personer, der er bidragydere i organisationen, er der samlet: 230.212 bidragydere. Det betyder, at der i CISUs medlemsorganisationers samlet er omtrent:<sup>3</sup>

## 508.194 bidragydere

Der er selvfølgelig stor forskel på, hvor mange bidragydere hver af CISUs medlemsorganisationer har. Nedenfor vises et overblik over størrelsen på CISUs medlemsorganisationer målt i antal bidragydere. Det er her bemærkelsesværdigt, at over halvdelen af CISUs medlemsorganisationer har under 50 bidragydere, hvilket også kan indikere en sårbarhed.

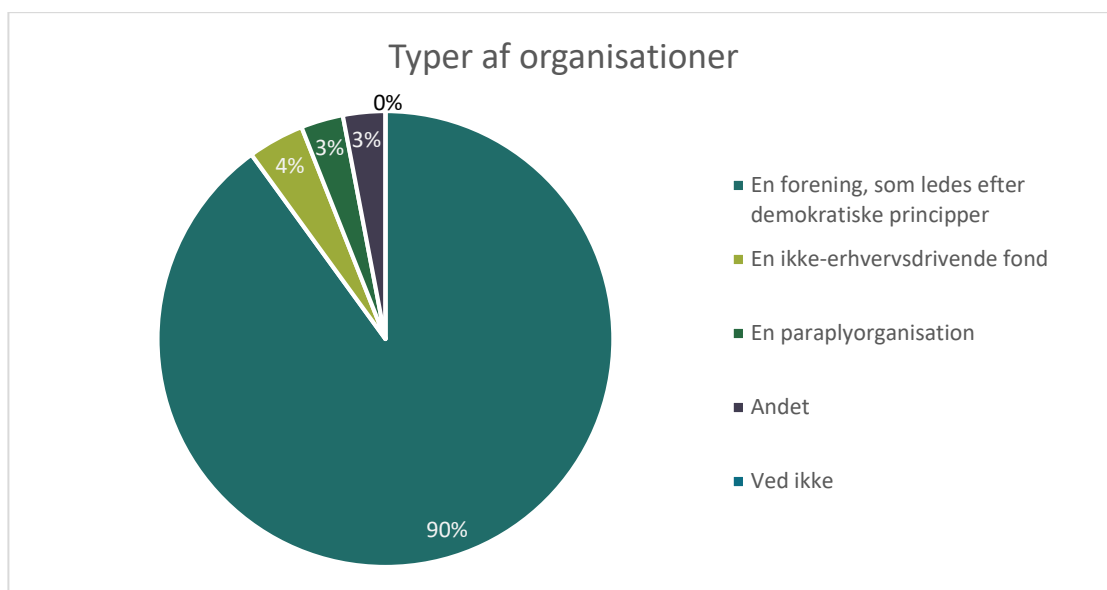
Antal bidragydere	Under 50	Op til 300	Op til 10.000	Over 10.000
Organisationer	71	29	21	4
Procent	56,8 %	23,2 %	16,8 %	3,2 %



<sup>3</sup> 125 organisationer er 45,3 % af CISUs 276 medlemsorganisationer. Derfor  $(230.212/45,3)*100 = 508.194,3$

### Hvilke typer organisationer er CISUs medlemsorganisationer?

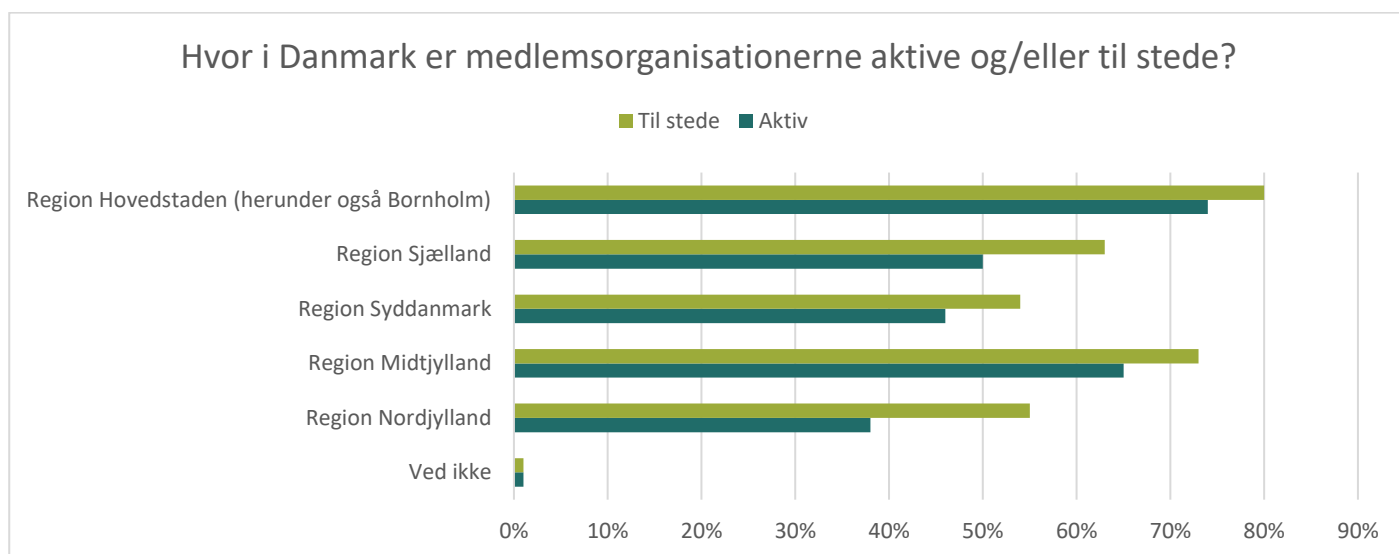
Størstedelen, 90 %, af CISUs medlemsorganisationer beskriver sig selv som en demokratisk drevet forening:



### Organisationernes geografiske udbredelse

I grafen nedenfor ses CISUs medlemsorganisationers geografiske placering i Danmark. Organisationerne er blevet bedt om både at indtaste, hvor i landet de er aktive (dvs. hvor de har lokalforeninger, aktiviteter og/eller frivillige), og hvor de er til stede (dvs. hvor de har medlemmer, bidragsydere og/eller anden form for tilstedeværelse). Der er selvsagt en højere andel medlemsorganisationer 'til stede' end 'aktive' i de forskellige regioner i Danmark. Det er særligt bemærkelsesværdigt, at:

**I samtlige regioner i Danmark er minimum 38 % af CISUs medlemsorganisationer aktive og minimum 54 % til stede.**

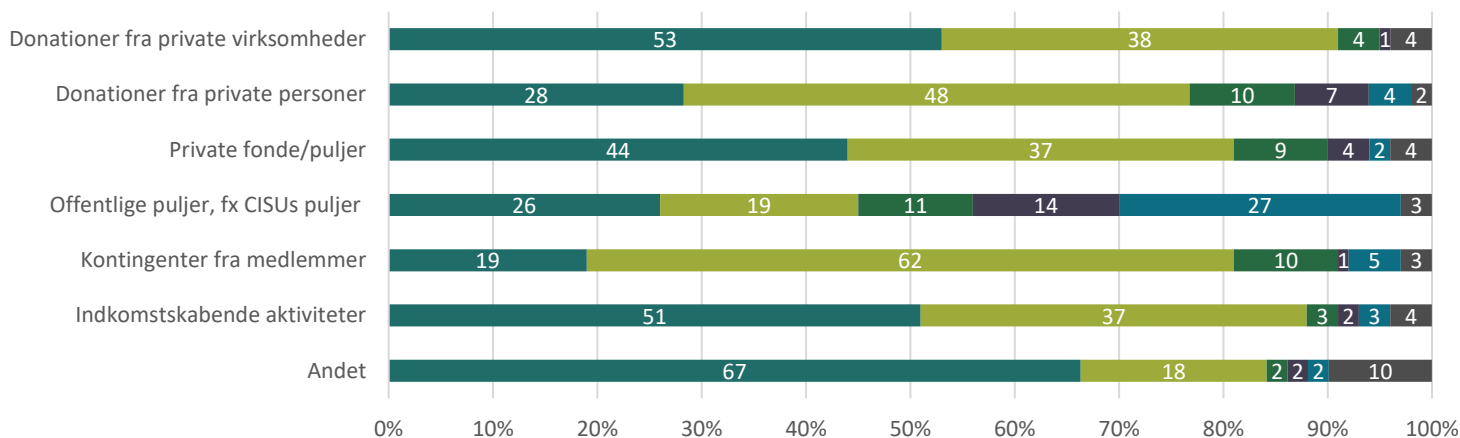


### Engagementet rækker ind i økonomien

Det er ligeledes interessant at se, hvor stor en del af organisationernes finansiering, der kommer fra hvilke aktører. Grafen nedenfor giver et overblik over, hvor finansieringen til medlemsorganisationernes arbejde kommer fra. Det er selvfølgelig et sammensat billede, som illustrerer, at medlemsorganisationerne har mange kilder til finansiering af deres arbejde. Det er her bemærkelsesværdigt, at i forhold til de offentlige puljer, herunder også CISUs puljer, så er andelen af organisationer, som er relativt afhængige heraf (27 % får 76-100 % af deres finansiering fra denne kilde), lige så stor som andelen der slet ikke afhænger heraf (26 % får 0 % af deres finansiering herfra). Derudover er der rigtig mange, som får deres finansiering fra diverse andre kilder end CISUs puljer, hvilket den samlede graf illustrerer.

### Hvad/hvem finansierer det internationale udviklingsarbejde i medlemsorganisationerne?

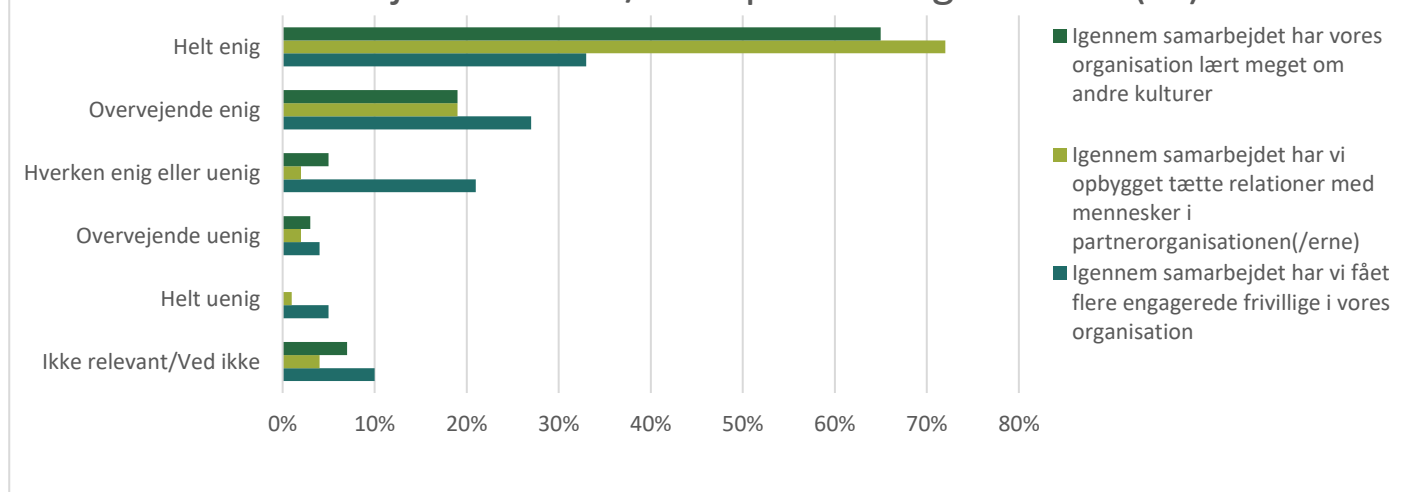
■ 0% ■ 1-25% ■ 26-50% ■ 51-75% ■ 76-100% ■ Ved ikke



### Det folkelige engagement på tværs af kulturer og landegrænser

Mange af CISUs medlemsorganisationer samarbejder med en/flere partnerorganisationer i det globale syd. I medlemsundersøgelsen har organisationen svaret på, hvor enig de er i udsagn omkring disse samarbejder:

### Samarbejdet med en/flere partnerorganisation(er)



Medlemsorganisationerne giver mange gode eksempler på, hvad der kommer ud af samarbejdet med en eller flere partnerorganisationer. Her er nogle eksempler på deres udtalelser:

### Citater fra medlemsorganisationer om samarbejdet med partnerorganisation(er):

”Vi lærer om normer og værdier, og forskellige måder at gribe opgaver an...”

”Vi har virkelig lært, hvordan forholdene er i et af de fattigste lande i verden”.

”Vi har haft samme partner i 10 år, hvor et tæt bånd og tillid er skabt, samt private venskaber er opstået, og vi bruger stadig vores tidligere partner til at sparre med...”

”Vi lærer lige så meget fra vores partnere, som de lærer af os”.

”Det er berigende for faglige organisationer at udveksle erfaringer internationalt”.

”Det er partnerorganisationerne, der producerer resultaterne for målgruppen - med vores assistance”.

”Det er meget givtigt, og fremmer helt klart indsatsen i syd, at vi har så stærke relationer til partnerne”.

”Samarbejdet er vigtigt for at kunne agere lokalt omkring en global udfordring”.

”Det skaber en samfunds- og kulturforståelse, der med succes kan bruges i dialogen i Danmark samt i oplysningsarbejdet”.

”Det knytter bånd på tværs af kulturskel og kontinenter”.

”Samarbejdet med lokale partnere kan både være udbytterigt og frustrerende (...). Det er ikke en entydig positiv oplevelse, men selvfølgelig nødvendig for at opnå resultater lokalt”.

”Samarbejdet beror på 15-20 års samarbejde”.

”Vores samlede kompetence-pulje vokser støt. Og vi bliver i stigende grad bedre til at løfte indsatsen fra græsrodsniveau til nationalt niveau”.

”Man lærer også en del om en selv, om de udfordringer der er i de forskellige lande og kontekster, og om at samarbejde internt i vores egen organisation”.

”Både de frivillige i grupperne og deres familie er blevet involveret i samarbejdet og der er skabt venskaber på tværs af generationer, sociale skel og store afstande”.

”Vi kender og har tillid til hinanden”.

”Vores partnerorganisation er vores fundament til at komme i mål”.

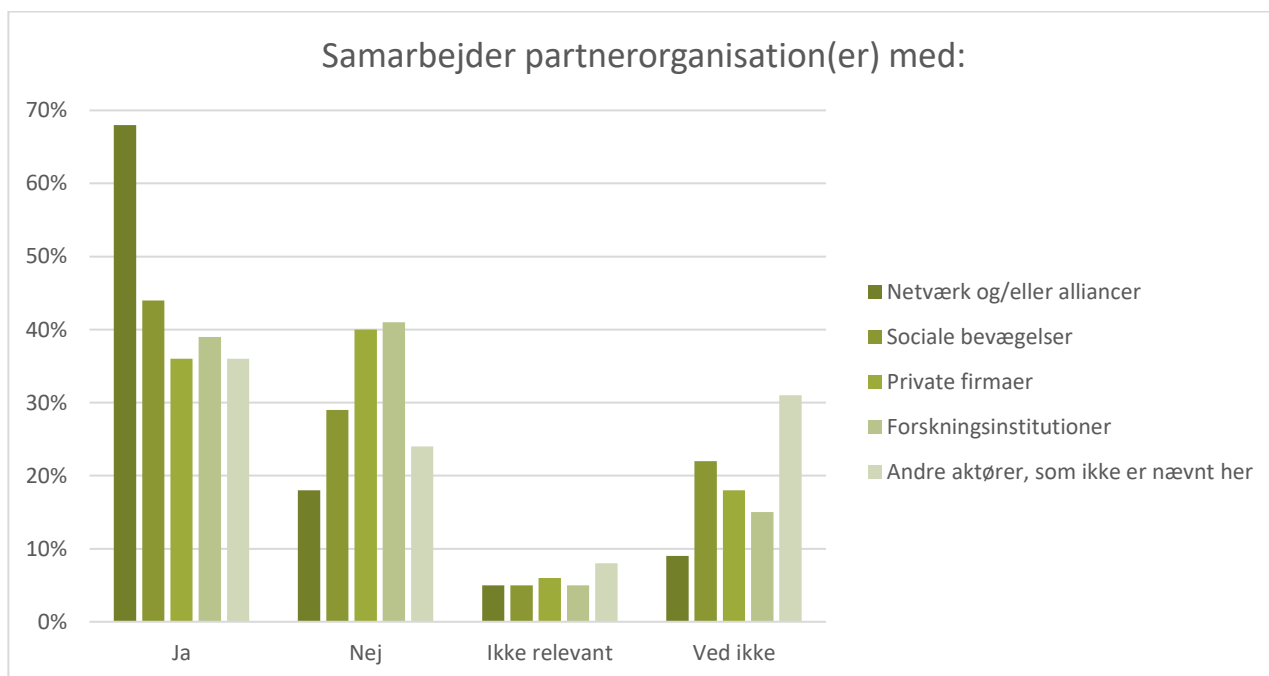
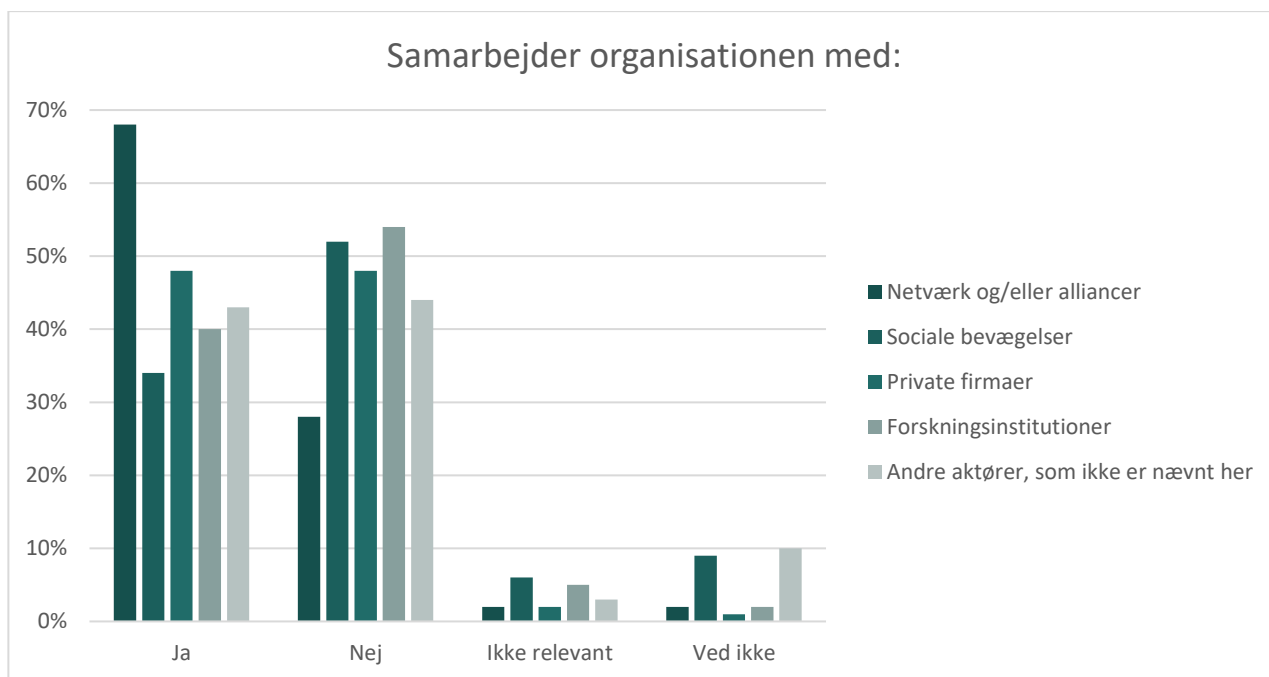
”Vi er stolte af vores meget dybe og langvarige relationer, med vores partnere”.

”Vores netværk i partnerlandet er vokset betydeligt indenfor relevante sektorer gennem samarbejde med vores partnerorganisation. F.eks. til lokale uddannelsesinstitutioner og offentlige instanser, som kan bidrage til programmerne”.

”Samarbejdet med vores partner har stået på igennem næsten 30 år. I den periode har vi arbejdet med pigers skoleuddannelse, kvinders rettigheder, forebyggelse af *land-slide* ved plantning af træer på bjergskråninger. Nødhjælp i forbindelse med bjergskred, modernisering af landbruget”.

*Kontaktflader, netværk og alliancer i det folkelige engagement*

CISUs medlemsorganisationer og deres partnerorganisation(er) indgår desuden i yderligere kontaktflader, alliancer og netværk, som det fremgår af graferne herunder:



Nogle organisationer tilføjede også eksempler på de fem forskellige typer af samarbejde. For den danske organisationernes vedkommende, så eksemplerne således ud:<sup>4</sup>



I forhold til deres partnerorganisationer, så eksemplerne således ud:

<sup>4</sup> WordClouds er dannet ud fra de eksempler, der er givet fra medlemsorganisationerne. Jo større et ord fremstår, jo flere gange er det blevet nævnt.



### *Hvad bidrager samarbejde til?*

Medlemsorganisationerne giver mange gode eksempler på, hvad der kommer ud af ovenstående samarbejder med forskellige typer af aktører. De blev spurgt om, hvilke erfaringer de har med disse samarbejder. Det generelle billede er, at det anses som en meget vigtig del af udviklingssamarbejdet, at der bliver samarbejdet med andre aktører – både for den danske organisation og for partnerorganisationerne. Det bliver dog også af flere nævnt, at disse samarbejder kan være ressourcekrævende, og nogle gange lykkes det heller ikke som planlagt. Det overordnede billede er dog, at det er meget positivt for resultaterne i udviklingssamarbejdet at der samarbejdes bredt, og her er nogle eksempler på udtalelser:

### **Citater fra medlemsorganisationer om samarbejder med andre aktører:**

”Alene er vi kun en dråbe i havet, men via myndigheder, netværk og stærke partnere kan vi sprede vores indflydelse og tænkning meget bredt ud”.

”Det styrker vores arbejde, viden og gennemslagskraft at arbejde med en bred vifte af forskellige aktører”.

”Det giver os en stærkere stemme at samarbejde med andre organisationer, og samtidig kan man også blive udfordret og få kvalificeret sine holdninger og synspunkter”.

”Det at vores organisationer er kendt og samarbejder med flere kommunale institutioner giver en større tillid fra befolkningen, og gør at folk er mindre kritisk over for vores arbejde og projekt”.

”Vores partnere begynder at samarbejde på tværs i syd - og de udviser stor interesse for at indgå i netværk, som er styrkende for deres daglige arbejde og øvrige kapacitet”.

”Samarbejde med andre er en vigtig faktor i frivillige arbejde, og vi har opnået meget med at samarbejde med andre organisationer”.

”Det er klart en fordel, og der hvor udviklingsarbejdet bliver meningsfyldt”.

”Vi skaber bedst social forandring ved at samarbejde med de grupper, vi ønsker at hjælpe”.

”Det skaber positiv opmærksomhed på myndighedsniveau, som er nødvendig hvis udviklingen skal fortsætte og brede sig”.

”Det beriger arbejdet og øger chancen for succes”.

”Vores projekters resultater er blevet brugt af globale aktører”.

”Samarbejdet har givet mange kontakter og nyttig erfaringsudveksling”.

”Med et partnermix og flere forskellige samarbejder er der flere til at dække opgaverne af og særligt højne kvaliteten, hvis kapaciteten ikke er in-house”.

”Er tidskrævende, men nødvendige og givende, f.eks. i fortalervirksomhed”.

## Citater fra medlemsorganisationer om samarbejder med andre aktører:

---

"Det er afgørende for, at vores projekter kan føres ud i livet".

"God synergi og spredningseffekt. Styrket indhold og faglighed".

"Samarbejde med virksomheder fører til hurtigere resultater".

"Vores arbejde kan kort sagt ikke lykkes uden forskellige samarbejdspartnere, der leverer serviceydelser, ideer, netværk og ekspertise".

"Netværk og alliancer er altafgørende for effektiv advocacy. Partnerskaber med virksomheder er en del af vores strategi for at styrke innovation i udvikling. Kort sagt ville vores arbejde ikke give mening i isolation".

"Deres lokale kendskab er uvurderligt".

"Gode erfaringer med tværgående samarbejde. Men NGO-miljøet er meget politiseret, og det gør samarbejde kompliceret ind i mellem".

"Vi mener at det er vigtigt at vores partner har flere og andre samarbejdspartnere. Derved er de mindre sårbare".

"Det kan være styrkende for vores partnere at indgå i samarbejde med andre - f.eks. i møde/konfrontation med de nationale myndigheder".

"Står stærkere når flere står samlet."

"Samarbejder skaber læring, netværk og nye muligheder (politisk og funding)".

"For os (og vores partnerorganisation) var det afgørende, da vi for alvor lærte at lave seriøse og relevante partnerskaber. Det har løftet organisationerne til et nyt niveau, fordi der nu kommer indspark, sparring og hjælp andre steder fra, hvilket virkelig har været afgørende for at udvikle organisationerne".

"Sociale bevægelser er aktive aktører, hvor ledere ofte skiftes ud, det har betydning for overførsel af viden, opbygning af tillid. Vores partnere er meget bevidste om at arbejde med strategier, hvor flere led i organisationerne involveres".



### Hvem engageres?

Adspurgt om, hvem der er målgruppen for ovenstående rekrutteringsindsatser for at få flere frivillige, medlemmer og bidragsydere, giver organisationerne igen en lang række besvarelser, som tilsammen giver et indblik i den mangfoldighed der er i de målgrupper, som CISUs medlemsorganisationer når. Der er en tendens til i besvarelserne, at der ift. medlemmer og bidragsydere ved en del besvarelser er større brede i målgruppen, mens man ved rekruttering af frivillige er mere specifikke.

Top-5 af de ord der bliver nævnt er: Unge (43), Studerende (41), Bredt (12), Ældre (9) og Pensionister (8).



### *Tendenser i arbejdet med at tiltrække frivillige, medlemmer og/eller bidragsydere*

Både i spørgeskemaet og i forbindelse med de tre fokusgruppeinterviews er der blevet spurgt ind til, om medlemsorganisationerne oplever nogle særlige tendenser eller mønstre i forhold til rekruttering af frivillige, medlemmer og/eller bidragsydere. Altså noget de ser i dag, som ikke så sådan ud tidligere.

#### **Folk tilknyttes flere organisationer og i kortere tid end tidligere – der er høj konkurrence om opmærksomhed**

En tendens som rigtig mange beskriver er, at det er blevet vanskeligere at fastholde folk i organisationen. Der ses en tendens til at folk er involveret i kortere tid; og at folk involverer sig i mange ting på samme tid. Der er ikke den samme grad af stabilitet og loyalitet som tidligere. På den måde mærker den enkelte organisation, at for eksempel de frivillige hopper lidt mere fra den ene organisation til den næste – eller i mindre grad er forpligtet til den enkelte organisation, fordi de samtidig er frivillig flere andre steder. Som en interviewdeltager udtaler det: *”Vi har en tradition for, at folk er ret engageret i organisationen, og lægger mange timer, og at der er store krav til frivillige. Og nu er vi lidt i problemer med den model, fordi det er faktisk gået lidt af mode at være frivillig på dén måde”*. Og en anden siger: *”Der er den tendens til, at alle er mange steder. Jeg tror ikke, det er fordi, de så slet ikke vil os. De vil det bare på et andet niveau, end vi måske vil det”*.

Der nævnes af mange, at der er en mangel på tid i dag. Derfor opleves det også, at folk uden for arbejdsmarkedet kan være meget engagerede, fx studerende, pensionister og arbejdsløse. Men når eksempelvis de arbejdsløse eller studerende skal skrive speciale, får job eller skal til at etablere sig med familie osv., så springer de fra igen. Dette var også en tendens, der blev vendt i et fokusgruppe interview. Ledige akademikere, der gerne vil have noget på CV'et og som også gerne vil have noget værdi ind i en hverdag, som ikke er sjov at være i: *”Så har man pludselig tid. Men samtidig oplever vi også, at det er dem, der måske ikke er så langtidsholdbare (...) De er her nu, fordi de har meget tid, fordi de er ledige, og så får de job, og så bliver de overvældet og stopper”*. Her bliver forventningsafstemning vigtig inden den frivillige tages ind i organisationen. Hvor der til nogle opgaver kræves, at man som minimum forpligter sig til et år.

En anden grund til denne tendens forklares også i, at folk bliver spurgt fra rigtig mange sider i dag – både ift. medlemmer, frivillige og bidragsydere. Den store konkurrence om frivilligheden kommer i dag også fra staten og kommunerne. Der nævnes også en tendens til, at man går efter de samme målgrupper. Det beskrives også, at det er vanskeligere at engagere elever i dag end for 10 år siden; hvilket skyldes øgede krav i skolerne samt de mange andre tilbud, hvor de også kan engagere sig.

Der nævnes fra flere sider, at der er større fokus på at få noget igen i frivilligheden i dag. Nogle frivillige søger derhen, hvor der er jobmuligheder også – og ikke blot frivillige opgaver. Og andre nævner, hvordan det også kan have betydning i engagementet, at man vil have mere på CV'et. Det at få mere 'erfaring' bliver vigtigere end 'sagen', og at engagementet nogle gange kan komme til at handle om, at ville profilere sig selv. Som der blandt andet bliver sagt i et interview: *”Det er ikke som i gamle dage. Altså os, som (...) startede i ulandsarbejdet måske i 80'erne, der var jo en helt anden længerevarende commitment og engagement i det. I dag er det meget sådan - knips, knips - videre, korte knips. Det er ligesom nyhederne på tv. Der er ikke så meget dybdeborende mere. (...) Og man skal profilere sig selv, det gør man ikke med det lange seje træk – du skal være en stjerne, du skal lykkes, og du skal have meget på dit CV. (...) Det er det, man kræver af de unge i dag. At de skal have noget på CV'et. Det der med at hænge i en eller anden søvnlug ulandsorganisation. Det er ikke rigtig noget. Det kan det godt være i enkelte aktiviteter, hvor de så kan vinge det af”*.

Nogle – men ikke alle – beskriver særligt, at det er vanskeligere at fastholde opmærksomheden fra de unge, hvorimod ældre medlemmer og frivillige er mere trofaste eller vedholdende. Men selvom de unge så skifter lidt hurtigere imellem organisationerne, så pointeres det også, at uanset hvad så er det globale udsyn blevet styrket, og det er også godt, når de bevæger sig videre til andre emner og organisationer. Netop generationsforskelle er en tendens i sig selv, som er blevet nævnt gentagne gange:

#### Ungdommen – fokuseret på handling og deltagelse i aktiviteter

Når man taler om tendenser i tiden, vil talen jo ofte ende på den yngre generation, som viser symptomerne af ændringerne i samfundet. Det er også tydeligt i denne undersøgelse, hvor de unge gentagne gange nævnes, som nogen der er sværere at tiltrække og fastholde i organisationerne. De er ikke så stabile, tager hurtigt videre, skifter mellem organisationer og kører et CV-ræs. Enkelte nævner også, at udviklingsarbejde er mindre populært, og der er meget andet, der hiver i de unge. Unge er vanskeligere at få til at give penge, og de vil ikke være faste bidragsydere; de donerer spontant og følelsesbaseret.

Der kom eksempelvis denne kommentar om oplevelsen af unge i dag i et fokusgruppeinterview: *”Vi har i hvert fald oplevet, at sådan nogle enkelt-projekter, altså en fotoudstilling, en podcast eller sådan noget, det kan de godt være meget entusiastiske om, men de ser ikke sig selv som en del af organisationen nødvendigvis, og de ser ikke sig selv sådan: Så er jeg medlem her, og så investerer jeg noget i det. Det er dét enkelte konkrete projekt, der er interessant og attraktivt, og derefter glider de ud”*.

Og en anden beskrev det således: *”Jeg oplever, at de er lidt mere sporadiske, når de kommer hjem. Og vi har sværere ved at holde deres engagement. Og mange af dem er engageret mange steder. (...) så er de med i tre organisationer. Og så skal de passe deres tid ind. Der er ikke den samme commitment på den måde. Det synes jeg, vi slås med”*

Men der lyder også andre toner, og nogle beskriver, at så længe man sørger for at give de unge ansvar i organisationen, så de får ejerskab, så kan de godt fastholdes i arbejdet. Og andre beskriver, at der blot er forskellige frivillig-opgavetyper, som passer til forskellige livssituationer – hvilket organisationen kan være bevidst om og ”udnytte” bedst muligt. Der bliver også nævnt det direkte modsatte fra en organisation, som beskriver, at de unge gerne vil engagere sig, mens de modne/ældre bidragsydere falder fra. Så billedet er nok ikke så sort-hvidt. Der er heller ikke nogen tvivl om, at når vi kigger på den WordCloud der er ovenfor omkring målgrupperne for rekruttering, så bliver der også hevet i de unge fra mange kanter.

*”Og vi gamle (suk), jeg tror, vi bedøver lidt de unge, når vi får nogle unge ind i gruppen”* (citat fra fokusgruppeinterview). Flere nævner også udfordringen omkring, at deres organisation har brug for et generationsskifte, for at den ikke skal dø ud. Både i spørgeskemaet og i et fokusgruppeinterview er der således også blevet beskrevet generationsskifter i organisationer, som er lykkedes. I begge tilfælde skete det ved, at de nye unge har fået ansvar i arbejdet. I det ene tilfælde var det faktisk en gruppe unge, som selv skubbede på for dette generationsskifte, for at få foreningens arbejde i en ny og mere bæredygtig retning.

#### Medlemskaber giver udfordringer

Den lavere grad af tilknytning og udfordringen omkring fastholdelse bliver også i særlig grad knyttet til medlemskaber. Hvervning er for mange en udfordring og medlemsbetaling ikke populært. Den klassiske form for medlemskab er vanskeligere i dag, hvor folk er mere løst tilknyttet. Nogle beskriver, at det er let nok at få nye medlemmer, men at fastholdelsen af dem er en udfordring. Folk vil have noget igen for et ’medlemskab’. Det er vanskeligere at få folk til at ”købe den vare”, et medlemskab er. Som der nævnes i et fokusgruppeinterview: *”Jeg tror ikke, at medlemsorganisationer er fremtiden. Det er min generation, som måske synes, at det er vigtigt, at man er medlem af et eller andet. Med mindre det er en organisation, hvor*

*man er personligt berørt (...) Jeg tror ikke folk gider være bundet til noget".* For nogle organisationer er medlemmer ligefrem en udgift frem for en indtægt (medlemsblade mv. overstiger medlemskontingentet). For andre organisationer er medlemmer klart en indtægt.

I flere fokusgruppeinterviews blev der talt om, at nogle organisationer har diskuteret og/eller indført, at det er et krav til frivillige, at de også skal være medlemmer af organisationen. Nogle organisationer har mødt store protester ved at indføre dette. Protester er ikke så meget kommet fra nye frivillige, men mere fra de etablerede som allerede har lagt kræfter i organisationen. Årsager, der kan ligge bag, bliver nævnt af interviewdeltagere: *"Det er måske, at man føler sig bundet. (...) Folk tænker, hvorfor skal jeg være medlem, når jeg lægger 10 timer om måneden i forvejen. Det er ikke så meget beløbet, det er mere tanken om, at vi stiller et krav".* En anden supplerer: *"Det, jeg har hørt, er, at folk siger, at vi lægger allerede noget. Jeg lægger min tid, ikke mine penge".* Andre organisationer, hvor dette har været en naturlig del længe, oplever ikke nødvendigvis samme modstand: *"Og ved os er det ikke mærkeligt, at hvis man er frivillig, så er man også medlem. Det ligger, der klart i det. Det har vi aldrig haft et problem med".*

I et andet fokusgruppeinterview blev det også vendt om frivillighed og medlemskab hænger sammen, hvor der igen blev nævnt en generationsforskel: *"Der er nogle unge, som synes, man godt kan være frivillig uden at være medlem. Hvis man er over en vis alder, så tænker man 'det lyder da underligt; det kan man da ikke, selvfølgelig skal man da være medlem'. Vi har diskuteret det meget faktisk. (...) Vi skulle ligesom blive klare på, om det var acceptabelt, at man kunne være frivillig uden at være medlem. Og det er vi kommet frem til, at det er det da nok, men det er bare lidt mærkeligt, synes vi".* Grunden til, at det opfattes som noget mærkeligt, er, at man som medlem anses for at være mere forankret og forpligtet ind i organisationen. Og ved en del frivilligopgaver repræsenterer man organisationen, og en forståelse for organisationens grundlag er derfor også nødvendig, hvilket man kan mene, der i højere grad kommer af et medlemskab, og dermed en forankring ind i organisationen.

**Hvad skal der til: Konkrete, nærværende sager og opgaver. Den øgede professionalisering er en hæmsko for dette**

*"Opgaverne skal være konkrete og afgrænsede. Bestyrelsesarbejde er ikke eftertragtet"* (Spørgeskema).

En deltager i et fokusgruppeinterview forklarede til spørgsmålet om, hvorfor denne organisation lykkedes med at have stigende medlemstal, selvom andre organisationer inden for det samme område har faldende: *"Vi snakker meget om, at vi har en konkret sag. Vi er ikke ligesom XX, eller sådan noget, der arbejder med alle mulige ting (...). Det er nemt at forstå, det er en enkelt sag og den er oppe i tiden. Det er vi også meget opmærksomme på".* I modsætning til denne organisation oplever mange organisationer, at netop dette med at gøre sagen nærværende og konkret er en udfordring. Dette blev beskrevet i et andet fokusgruppeinterview, hvor organisationen er udfordret af, at arbejdet ikke foregår i Danmark og er helt konkret. De har både prøvet at have faste opgavelister til frivilligrupperne og at sætte arbejdet helt frit – ingen af delene fungerede. Udfordringen er netop: *"Det der med, at noget, der foregår meget langt væk, hvordan får man gjort det relevant og vedkommende. Og får lavet nogle opgaver, der giver mening for folk".* Hertil svarer en anden fra samme interview: *"At man kommer ud til og er med til at skabe et projekt sammen med nogle lokale mennesker, så føler man et eller andet forpligtelsesbånd. Så har man et forpligtelsesbånd på en eller anden måde, som man ikke kan slippe. Så laver man alle de opgaver, som er trælse i forbindelse med det også, for at det ikke skal gå i stykker, det der samarbejde".* Som det også vil blive nævnt i et senere afsnit, så er det netop denne relations-opbygning og 'mødet-mellem-mennesker', som af mange bliver beskrevet som helt essentiel for at skabe og bibeholde motivationen i arbejdet.

*"Grisen bliver jo ikke federe af at blive vejet" – Marianne Jelved (citeret i et fokusgruppeinterview)*

En af de problemstillinger, der flere gange nævnes i relation til fastholdelsen af motivationen i det frivillige arbejde, er, at funding er bureaukratisk og vanskeligt for nye frivillige. Som det blev sagt til et fokusgruppe-interview, så var det mere lettilgængeligt at være en del af udviklingssamarbejdet tidligere – så flere kunne være med: *”Men det har også noget at gøre med karakteren af vores arbejde. Det er også blevet professionaliseret. Det, vi arbejder med, er mindre konkret, end det var dengang. Klart. Altså fortalervirksomheder og politisk arbejde osv. Det er jo sværere for os at forklare. Dengang havde vi jo folk, som ikke var ulands... de lavede jo noget helt andet, men de kunne stadig godt forstå, hvad vi lavede. Det kan de ikke rigtig længere. (...) Det er blevet langt sværere at forklare”.*

Og senere i interviewet supplerede en af de andre deltagere: *”Det administrative omkring at have et projekt bliver mere og mere krævende. Det bliver mere og mere skemalagt. Og jeg kan huske i gamle dage, Dania (...) i 90’erne, der var det lettere. Altså CISUs krav til dokumentation, administration, evaluering og hvad har vi, det er steget meget. Så det kniber altså med at få tid til det. Man har mange folk, som har lyst til at være med til nogle overordnede diskussioner. Men det der sure, leverpostej-arbejde, hvor man skal sidde i skemaer og fylde ud, (...) Det gider selv meget velkvalificerede folk ikke – de har nok i deres daglige arbejde. Fordi alle steder er der stigende krav om dokumentation”.*

Der beskrives en tendens til, at det er vigtigt for folk, at arbejdet er nærværende, og at de kan se sig selv i det arbejde, der gøres. Hvilket også betyder, at de konkrete opgaver er mere eftertragtet end bestyrelsesarbejdet. I et fokusgruppeinterview bliver det nævnt af to: *”Så tror jeg, det handler meget om, at folk vil være tættere på selv. Eller de skal kunne se sig selv i det de gør”.* Og *”Det er måske også denne tids tendens, at folk også godt kan lide lette løsninger. - Så har de lige klaret den del”.*

I forlængelse heraf beskrives der også en tendens, som ser ud til at være mere fremtrædende i tiden, hvor flere og flere starter deres egne såkaldte enkeltmandsprojekter, fremfor at forankre sig i en organisation. Det bliver beskrevet af flere deltagere i et fokusgruppeinterview således: *”De der enkeltmandsprojekter, som ikke er bæredygtige. Og som dybest set - nogle gange - gør mere skade end gavn. Det er noget af det, jeg har det rigtig svært ved. Og jeg synes, der bliver mere og mere af det. Fordi folk vil kunne se sig selv, i det de gør. De vil ikke ind igennem en organisation”.* Og der fortsættes senere: *”For de vil jo helst samle sammen til ”Jens’ projekt i ...” eller et eller andet. Det oplever vi meget. Hvor jeg synes, at min rolle bliver som organisation at sige, at det jeg kan garantere dig – som en organisation – er at pengene bliver brugt på det de skal bruges på, og det skal du ikke spekulere mere på”.* En anden beskriver, hvordan folk der har været ude i et halvt år, de nogle gange kan være svære at engagere i de sager, som foreningen arbejder med, når de kommer hjem; men tilgængæld, så kan der hurtigt blive samlet mange penge ind, hvis der kommer en melding om eksempelvis en mor, der skal opereres: *”Hvor man tænker: Og det blev lige overført til en eller anden random konto, et eller andet sted”.* Bekymringen er dog, at hvis der så kommer historier omkring, at der er sket noget forkert med disse penge, så falder det tilbage på hele feltet. Ved disse enmandsprojekter beskrives en mangel på gennemsigtighed omkring, hvor pengene går hen – og en manglende bæredygtighed, så det kan ende med at gøre skade, særligt fordi man ikke er lokalt tilstede og kan gennemskue konteksten i sin fulde bredde: *”Det, man får i en organisation, er nogle strukturer, der sikrer, at der sker disse prioriteringer ud fra noget rationelt, og hvor vi ser behovet. Hvor det giver mening at støtte. Også i forhold til, at du ikke efterlader nogle folk i en dyb afhængighed. Men at du har et mere strategisk sigte med dit arbejde – det er det, du kan i en organisation. Og det bliver enormt sårbart – både fordi du skaber en større afhængighed hos den enkelte person, som du støtter i syd, men du gør det også endnu mere sårbart. For hvis du selv bliver syg, så er det jo slut med det”.*



Når der spørges ind til, om dette med enkeltmandsprojekter er en øget tendens, bliver der fra en af deltagerne sagt et klart ja, og at dette kan eksempelvis tydeligt ses af platformen BetterNow, hvor der mere og mere er små private initiativer, hvor folk lige har mødt nogen på en rejse eksempelvis. Og vedkommende fortsætter: *"Jeg tror det er et stigende problem. Det handler også om, at du nemt kan gøre det. For der er de sociale medier, Mobilepay osv. Det er nemt at sætte en indsamling i gang. Og man kan måle sig selv i sin succes, direkte på hjemmesiden, hvor man kan se, hvor mange penge man samler ind. Så er det sjovere"*. Dette leder netop videre til endnu en tendens, som mange organisationer har bemærket i tiden:

#### De nye sociale medier og en tendens til et konflikt- og sensationsfokuseret medie billede

Af mange organisationer nævnes de sociale medier som en vigtig spiller i forhold til at holde og øge interessen for ens arbejde. På den ene side er det en medspiller, og som det også blev vist tidligere i rapporten er de sociale medier netop en meget væsentlig vej, når organisationerne rekrutterer nye medlemmer, frivillige eller bidragsydere. Men der er også en bagside af denne medalje, som det beskrives i et interview: *"Konkurrenceparameteret er blevet VOLD SOMT. Med sociale medier også har det jo taget fuldstændigt fra. Folk bliver bombarderet"*.

Og ligesom med enkeltmandsprojekterne nævnt ovenfor, er der også i medie billedet en tendens til, at der sker en individualisering, og at man gør meget for at få modtageren til at identificere og spejle sig i det, der vises: *"nogle af de store organisationer, de også går med på det ved at – altså alle de her influencers, der laver deres egne indsamlinger, der så går til en organisation. Det bliver meget sådan 'støt Medina, der laver det her' eller 'støt den her blogger', og så er det, det man spejler sig i. (...) Jeg ved godt, at pengene går til en organisation. Men det er bare ikke det, der er i front i kommunikationen"*. En anden supplerer: *"Det er selvsforherligelsen, der lidt er i front"*.

En anden tendens i relation til medierne, som nævnes af flere organisationer, er at de hellere vil fortælle om katastrofer end om det lange seje træk i udviklingssamarbejdet. Hvilket er en vanskelig udfordring for organisationer, som arbejder med det langsigtede udviklingssamarbejde, som derfor har svært ved at blive hørt i nyhedsstrømmen. Som det beskrives i en spørgeskemabesvarelse: *"Det kan være svært at få ørenlyd i en verden af sensationer og fokus på konflikt, når det kræver tid at forstå udfordringerne og løsningerne i vores projekter"*. Der er informations-over load og verden synes fyldt med sensationer og konflikter, fordi vi alle bombarderes med det hele tiden. Og her bliver medlemsorganisationernes arbejde mindre spændende, som det også udtales i et interview: *"Der er meget mindre offentlighed omkring de ting, vi går og laver i dag. Det er ikke nær som i vores tid, hvor det jo var spændende at være ude som MS'er, og det syntes omgivelserne også. Det er der ikke nær så meget af i dag. Det bliver ikke promoveret på nær samme måde"*.

#### Det kræver ressourcer at øge engagementet

*"Vi har ikke ret mange ressourcer inden for fundraising, så det bliver ikke så meget, som vi gerne ville. (...) Ja, det koster penge, at få penge"* (fokusgruppeinterview)

Fra mange organisationer lyder det, at det er både svært og kræver mange ressourcer at tiltrække frivillige, medlemmer og bidragsydere. Nogle beskriver det som en forværring i forhold til tidligere, og andre beskriver, at det var *"svært dengang og svært nu"*, og at det afhænger af egen indsats lagt i det. Som lille organisation kan det være særligt svært, fordi det kræver, at man har mulighed for at prioritere/investere ressourcer i det. Der kan også være en problemstilling i, at man faktisk er lykkedes med at vokse til at blive en håndfuld medarbejdere – som det beskrives i et fokusgruppeinterview: *"Jeg tror, vi står i et andet dilemma, fordi vi trods alt er en organisation med 4-5 ansatte. Hvilket gør, at nogle måske tænker, at 'jamen,*

*der er jo nogle, der gør det. Uanset om jeg kommer eller ikke kommer, og uanset om vi laver det her event, eller vi ikke gør det'. Og vi er stadig så lille, at vi har virkelig brug for de frivillige. Eller det har ALLE jo".*

I det hele taget er det en frustration at netop dette med at skabe folkeligt engagement – at mobilisere folk og få flere frivillige til at deltage i ens arbejde, det bliver der talt rigtig meget om fra politisk side, som der bliver sagt i et fokusgruppeinterview, og der fortsættes: *"Men det er faktisk det eneste, som vi ikke kan søge penge til. (...) Det er jo det, som vi allesammen slås med, det at kunne sætte nogle initiativer i gang herhjemme (...) Men det kan vi ikke søge – der er ingen støtte til noget. Altså det er simpelthen lige meget hvor man kigger. Og det kan selvfølgelig godt være projekter, hvor man skal have nogle materialer, men det er typisk også noget, hvor man skal have nogle mennesker, altså nogle arbejdstimer til det. Og det kan vi simpelthen ikke søge nogen steder".*

### Relationer er væsentligt

*"Aktiviteter tiltrækker og relationer fastholder"* (citater fra spørgeskemabesvarelse)

Igen og igen nævnes det, både i spørgeskemabesvarelser og fokusgruppeinterviews, at relationer er enormt vigtige for både at rekruttere og bibeholde motivationen i udviklingssamarbejdet. Rejser ud og besøg hjemme – relations-opbyggelse – er alt sammen enormt vigtigt, for at det globale arbejde ikke bliver for fjernt. Medlemsrejser og besøg i Danmark fra projekterne er væsentligt for engagementet. Det giver ambassadører for projektet og mere engagementet. Det kan også involvere folk, som er uden for de sædvanlige målgrupper, som det bliver beskrevet i en spørgeskemabesvarelse: *"Ved samarbejdet om medlemsrejser har vi fået flere ambassadører for projektet. Der er flere danskere, der har stiftet bekendtskab med Ghana og ghaneserne. Folk, der ikke før har været involverede, altså lidt udenfor de sædvanlige målgrupper. Vi har haft besøg af ghaneserne her, det har betydet meget. F.eks. ved med fælles hjælp at pakke en container, at gøre noget praktisk sammen og ikke bare læse rapporter og skrive ansøgninger".*

I fokusgruppeinterview beskrives det, fra folk som har været engageret i 2-10-20-30 år, at det der skabte motivationen meget ofte har været et besøg ude, hvor man har set verden. Eller at det, der bibeholder motivationen, er et besøg ude ved projekterne. En enkelt beskriver også vigtigheden af en folkeskolelærer, som på en indigneret måde fortalte om verdens uretfærdigheder – og det skabte starten; og så har det været de efterfølgende rejser ude og at se tingenes tilstand, der har holdt dampen oppe i de mange, mange års engagement. Nogle beskriver også, hvordan mødet ude med den måde, der blev bedrevet udviklingsarbejde, var med til at sætte skub i, at engagere sig i, at det blev gjort anderledes og mere bæredygtigt.

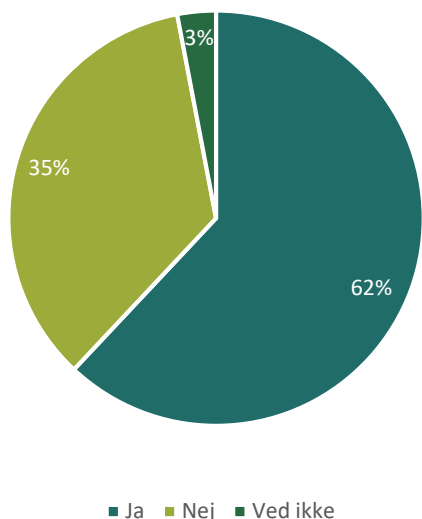
I et fokusgruppeinterview forklares betydningen af, at folk får mulighed for at rejse ud: *"Det kan godt være, at vi lever i en globaliserings tid, men der er mange unge, som ikke har den helt store forståelse af verdens sammenhænge. Og det kommer ikke af sig selv. (...) det er virkelig nogle oplevelser, der gør noget ved folk. Det er noget de husker hele livet. At de har været ude i en eller anden nordghanesisk landsby i tredive dage hos en familie og har været hos en sundhedsklinik. Det er rimelig mind-blowing for dem".* Det der 'møde mellem mennesker' beskrives af mange, som det der er helt essentielt og uundværligt for motivationen: *"Ja. Det er mødet. Det er det der er motiverende. Vi har en lidt hård debat i øjeblikket om det der med ikke at flyve, pga. CO<sup>2</sup> udledning. Og det er der mange af os, der ikke kan se nogen som helst mening i, at man ikke kommer ud og møder dem. Så dør vores projekter altså".*

Det er ikke kun relationerne med de mennesker man samarbejder med ude i projekterne, som er essentielle for både rekruttering og bibeholdelsen af motivationen. Det er også tydeligt, at en vigtig kilde til at rekruttere frivillige, bidragsydere og medlemmer er blandt de relationer, man allerede har i Danmark, netop venner, kollegaer, familie og ens øvrige netværk.

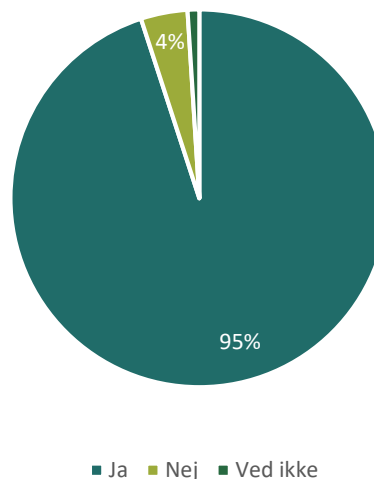
### Kommunikations- og oplysningsarbejde

62 % af CISUs medlemsorganisationer har konkrete mål på kommunikationsområdet og 95 % af organisationerne oplyser om udviklingssamarbejde og/eller globale forhold til folk uden for egen organisation.

Har organisationen konkrete mål på kommunikationsområdet?

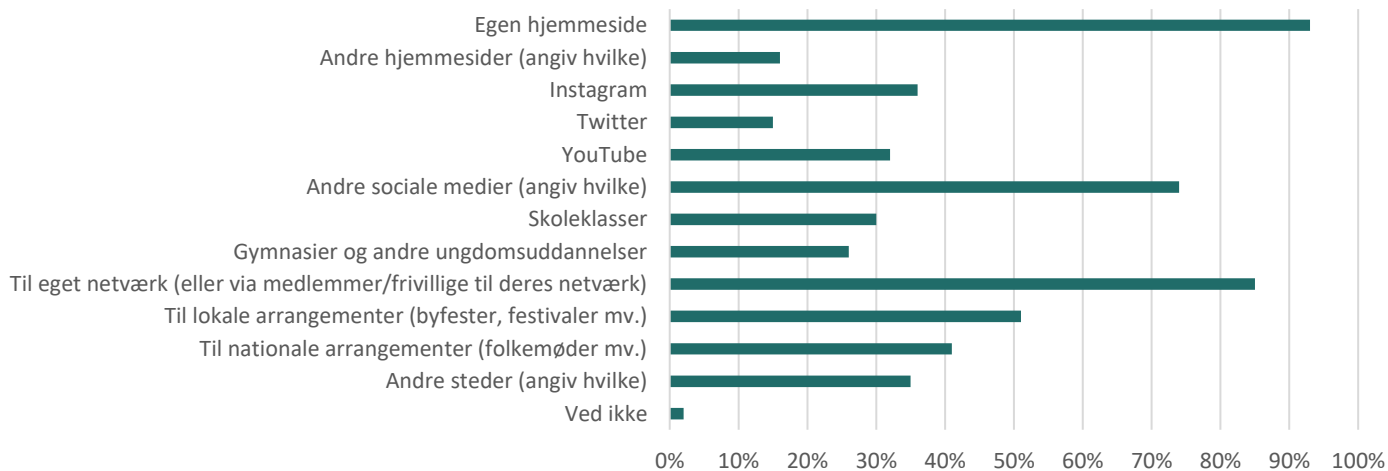


Oplyses om udviklingssamarbejde og/eller globale forhold til folk uden for organisationen?



Dette oplysningsarbejde foregår igennem en lang række kanaler, hvor særligt egen hjemmeside, eget/frivillige/medlemmers netværk samt sociale medier er fremtrædende kanaler:<sup>5</sup>

### Kanaler der bruges til oplysning



<sup>5</sup> En vigtig kanal, Facebook, var ikke med i spørgeskemaet, hvilket 121 organisationer bemærkede. Det svarer til stort set alle organisationer, som angav noget under 'andre sociale medier'. Det samme gælder 'LinkedIn', hvor 12 organisationer nævnte dette.

Udover Facebook (121) og LinkedIn (12), som selvsagt blev nævnt mange gange i kommentarfelterne til dette spørgsmål, blev også disse kanaler nævnt:

CISUs hjemmeside	SommerOase	Festivalen TalkTown
Frivillige.dk	Støtteløb lokalt	Husstandsomdelt blad
Globalnyt	Virksomheds-hjemmesider	Medlemsbladet Folkeskolen
konfront.dk	World Urban Campaign	Radioprogrammer
Information	Danidas hjemmeside	Gennem paraplyorganisation
Medlemsblad	Fjernaboer.dk	Lokal presse og medier
Oplæg	Informationsaftner	Landsdækkende presse og medier
DAPP	Temaaftner	Samarbejde med museum
DUF	Arrangementer	Lokale Projekternes egne hjemmesider
bu.dk	Hjem og nabolag	Andre relevante NGO'ers hjemmesider
Kirker	Artikler i dagspressen	Videregående uddannelser (fotoudstilling)
Festivaler	Pressemeddelelser	Danske netværk såsom Network for Conflict
Events	Debatmøder	Prevention and Peacebuilding
WhatsApp,	Pressemeddelelser	Partnerorganisationernes hjemmesider
emu.dk	grontoverblik.dk	Internationale møder (UN, EU)
DFH	IDA-nyhedsbreve	Møder i kollektive medlemsorganisationer
Snapchat	Foredrag	Til internationale konferencer og i tidsskrifter
DIIS	Universiteter	Offentlige arrangementer (debatmøder, kon-
Blog	Pensionistforeninger	ferencer m.m.)
Lions Club	Menighedsråd	Foredrag i foreninger/klubber/virksomheder
Rotary	Faglige netværk	Mejeri-tidsskrift og branchens nyhedsbrev
En højskole	Årsmøder	Somali Diaspora konferencer
Lokal-tv	AGF-samarbejde	Udvikler undervisningsmaterialer (MitCFU),
På gaden	Nyhedsbrev	Foreningens jubilæumsarrangement 2019
		Samarbejdspartneres hjemmesider

### *Erfaringer med oplysningsarbejde*

Medlemsorganisationerne er blevet bedt om at dele eksempler på gode erfaringer med deres oplysningsarbejde. Det er der kommet rigtig, rigtig mange besvarelser på. Det er bemærkelsesværdigt, hvor varierende deres arbejde er, hvor mange forskellige steder i Danmark de når ud – og hvor enormt bred den samlede målgruppe-skare er for alle disse kreative initiativer. I det følgende er enkelte eksempler plukket ud og kategoriseret for at give et indblik i de eksempler, der er blevet givet.

Flere organisation nævner værdien af at have besøg fra deres partnerorganisationer i Danmark – det er virkelig noget, der rykker i modtagerne. Og når der arrangeres besøgsrejser til projekterne, som giver gode ambassadører for organisationen, som vender hjem og fortæller om arbejdet:

## GENSIDIGE BESØG SKABER BEGEJSTRING

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

*“Vi har oplevet rigtigt gode resultater med at arrangere ture til vores partnere. Det skaber ambassadører for vores sag, og vi kan se at det løfter økonomien”.*

*“Vi har bl.a. haft vores partnere i Ghana på besøg. De tog på rundrejse i Danmark og fortalte om deres arbejde i Ghana og samarbejdet med os. Det var vældig populært!”*

*“Vi har generelt kun gode erfaringer med oplysning. Vi kommer bredt igennem via udsendelser på landsdækkende radio, men tættere på målgruppen ved direkte foredrag. Besøg af vores partnere i Danmark er altid en god anledning til kultur møder”.*

*“Vi har haft god erfaring med at bruge ambassadører (for os kendte sportspersonligheder) for at få tale tid både, når det gælder foredrag men også i medier. Derudover har vi også haft besøg af vores partnere i Danmark, som var rundt hos vores samarbejdspartnere og fortælle om arbejdet i syd. Det styrkede vores danske relationer, og skabte en stærk fortælling fordi de netop selv fik lov til at fortælle om udviklingsarbejdet”.*

*“I forbindelse med et arrangement med besøg fra vores partnerorganisation fik vi en del medlemmer. Nogle børn optrådte med klassisk indisk dans, og vi lavede indisk mad. Det blev afholdt i et samlingshus. Et julemarked med salg af effekter lavet af et af projekterne var også positivt”.*

*“Flere unge er interesserede i, hvad udviklingsarbejde er anno 2019, og hvordan de kan gøre en forskel. Flere skoleklasser fra efterskoler har besøgt IAS projekter og er gode ambassadører, når de kommer hjem”.*

*“Rejser er gode øjenåbnere, specielt rejser hvor folk får mulighed for aktivt at deltage og dele erfaringer med folk i syd - erfaringer der ofte er af faglig karakter, som håndværkere, landmænd, tekstilarbejdere etc. Mindre musikfestivals, hvor der er tid til dialog, og hvor der også er konkret materiale (f.eks. en hakke, et stykke tekstil m.m.), som man kan samtale ud fra, giver ofte en rigtig god dialog og et godt udgangspunkt for at tale om verdensmålene”.*

*“Som en del af Danmissions oplysningsarbejde bliver en gruppe unge mennesker hvert år ansat til være organisationens Globale Fortællere. De tager på foredragsturné, hvor de her i efteråret har været en tur på Zanzibar og efterfølgende holder foredrag for mennesker i alle aldre. De tager udgangspunkt i mødet med unge kristne og muslimer på Zanzibar og fortæller om vigtigheden af at SE OP – på sin næste, på det omgivende samfund og verden”.*

*“Gode erfaringer med det direkte møde mellem børn og unge i vores Global Kids projekt. Besøgene styrker deltageres interkulturelle kompetencer samt viden om og engagement i verdensmålene”.*

CISU har desuden en række medlemsorganisationer, hvis overordnede formål ikke drejer sig om udviklings-samarbejde – men hvor en gren af organisationen arbejder med dette. Denne type organisation, som eksempelvis kan være brancheorganisationer, fagforeninger, politiske partier osv., når i høj grad ud til nye målgrupper, som ellers ikke ville blive nået. Her er nogle eksempler:

## ORGANISATIONER, DER NÅR NYE MÅLGRUPPER I EGEN MEDLEMSSKARE

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

---

*"Vi deltager altid på Danmarks største byggefaglige messe 'Building green' i Forum, hvor der plejer at være god interesse for vores arbejde".*

*"Generelt er der stor opbakning til BUPLs internationale arbejde. Tilbagemeldinger er typisk, at medlemmerne er stolte over, at deres fagforening er engageret i solidaritetsarbejde".*

*"Der er generel stor interesse for - og overraskelse over - at Skovdyrkerne arbejder med udviklingsarbejde. Vore medlemmer kan generelt godt lide tanken om at være del af en organisation, som ud over at have skruet hænderne praktisk på - og kan varetage driften af skov - også har ressourcer og evner til at yde en positiv indsats, hvad for så vidt angår ansvarlig naturressourceforvaltning internationalt".*

*"Vore medlemmer har generelt en positiv indstilling til at hjælpe små bønder i andre lande, og når vi orienterer om forholdene i Burundi, hvor vi har haft et projekt, f.eks. ved generalforsamling, så er der stor lydhørhed".*

*"Vi bruger Mælkeritidende (oplag 1.750) og dets elektroniske nyhedsbrev (oplag 2.500) meget".*

*"En særudgave om et af vore projekter i Bangladesh, hvor sundheds- og udviklingsministeren havde et stort indlæg. Blev sendt til sundhedspersonale i hele Danmark og sygeplejeskoler m.m. God respons".*

*"Artikler i personaleblade om udviklingsarbejdet giver respons".*

Til et afsluttende spørgsmål, om der var noget vi havde glemt at spørge om, svarede 3F: *"Ja. Om vi tror, vi får fat i dele af befolkningen, der ellers ikke deltager i diskussioner om udviklings-spørgsmål og -politik. Og svaret på det er ja, på grund af den måde vi engagerer 3F medlemmer på deres egne (og parternes egne) betingelser".*

De sociale medier er også en god kanal til oplysning:

## SOCIALE MEDIER

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

---

*"Derudover oplever vi generelt, at vores oplysningsarbejde om vores udviklingssamarbejder klarer sig bedre på sociale medier end andet indhold".*

*"Facebook giver mange hits uden for vores egen medlemskare".*

Nogle beretter om oplysning igennem både lokale og nationale medier:

## LOKALE OG NATIONALE MEDIER

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

---

*"Filmene om vores arbejde i Østafrika vist på TV2"*

*"Vi har tidligere været i Lokalavisen, hvilket førte til, at vi kom i Go`Morgen Danmark".*

*"Vi blev kimet ned af diverse medier, da alle skrev om, at regnskoven brænder. Vi er 'go to' på dette område".*

*"En artikel i den lokale dagspresse om vores organisations arbejde, gav rigtig mange snakke om vigtigheden af u-landsarbejde både konkret og generelt".*

*"Vores netop afholdte 25års jubilæum gjorde, at vi kom langt ud over vores normale rækker, og vores projekter og hidtidige indsats blev omtalt i mange medier og hjemmesider".*

Flere beskriver, hvordan foredrag i forskellige sammenhænge har været med til at skabe engagement i organisationen efterfølgende:

## FOREDRAG OG OPLÆG, DER LEDER TIL ENGAGEMENT

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

---

*"En af vore medlemmer, har på et firmabesøg fortalt om organisationen. Det resulterede i, at firmaet efterfølgende kontaktede bestyrelsen, og det blev besluttet, at man fremover ønskede at støtte organisationen med et anseeligt beløb".*

*"Undervisning og oplæg på universiteter/uddannelsesinstitutioner har givet mange frivillige og godt engagement"*

*"Med støtte fra Kulturstyrelsen opførte C24 Foundation et teaterstykke med flere end 800 deltagere i 5 store byer i Danmark. Der var reserveret tid til at holde et foredrag om C24 Foundations virke, som påkaldte sig stor interesse, og som resulterede i 12 private indmeldelser og 2 virksomheder".*

*"Mange tilhørere til vores foredrag synes at få øget forståelse for værdien af udviklingsarbejde og de personlige relationer, vi indgår i via udviklingsarbejdet. Samtidig får mange større indblik i, at Islam kan have mange former".*

*"Efter et oplæg fra to af vores frivillige på DTU fik vi besøg af 12 interesserede studerende på vores næste projektgruppemøde. Oplægget handlede primært om vores projekt i Indien, som de to frivillige netop havde besøgt for at støtte".*

Medlemsorganisationerne beskriver i stor stil, hvordan de tager del i både nationale og lokale festivaler og folkemøder, og bruger dette som en platform til deres oplysningsarbejde:

## FESTIVALER OG FOLKEMØDER SOM PLATFORM

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

---

*"Vi har flere gange haft en interaktiv stand på Aarhus Foodfestival. Det var et godt udgangspunkt for at tale med folk om fattigdom og udvikling".*

*"Vi oplever altid en stor interesse for arrangementer om vores internationale arbejde på festivalen Talk Town".*

*"Vi har netop deltaget til swahilifestival hvor vi snakkede om vores organisation og vores for nyligt afsluttede projekt i Tanzania. Besøgende på festivalen var meget interesseret i at høre nærmere og donere penge. Det gav mening for dem på forskellige måder, og vi så, det var en god idé at være på et event, som relaterer sig til vores organisation og arbejde, fordi så har de besøgende allerede en interesse i feltet".*

*"Folkemødet på Bornholm var en meget god aktivitet til at nå ud til mange nye mennesker, som tilfældigt kom forbi og blev interesseret i at høre mere. Folk, som ikke bevidst opsøgte os, og som var både børn, unge og ældre".*

*"På SommerOase 2019 i Horsens i juli måned deltog ca. 5000. Her uddelte vi foldere ifm. salg af morgenbrød, craft og slik/is".*

*"Filmpremiere på CphDOX i 2018 gav national opmærksomhed i både radio, tv og aviser".*

*"Deltagelse i kulturelle arrangementer og events har givet flere medlemmer".*



Mange af CISUs medlemsorganisationer har forskellige former for samarbejder med diverse uddannelsesinstitutioner. Her beskrives nogle af disse, og hvad der kommer ud af det:

## UDDANNELSESINSTITUTIONER

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

*"Vi har givet inputs til Gyldendals nye bog til undervisning af 8. klasse om oprindelige folk og klimaforandringer. Ligeledes har vi deltaget i Tønder Festival med en stand om oprindelige folk".*

*"Vi har mange gode erfaringer med vores oplysningsarbejde i Danmark - herunder informationsaftener, hvor vi fortæller interesserede om organisationen og afstemmer forventninger, inden de bliver aktive frivillige. Vi deltager også på forskellige uddannelsesmesser på DTU og SDU, hvor de ingeniørstuderende bliver opmærksomme på os. Vores opslag på sociale medier - især Facebook og LinkedIn har også gjort, at vi er nået længere ud med vores budskaber om de konkrete projekter, vi gennemfører".*

*"Det personlige møde med gymnasieeleverne virker og rykker"*

*"Via vores eget netværk, har vi skabt mange spændende projekter og menneskelige relationer mellem Bhutan og Danmark. 1) Via University College er igang med at uddanne bhutanesiske lærere fra Paro Teacher Training college om pædagogik og børnehaved udvikling i Bhutan. 2) Viborg Videntcentre og Chumey Technical Training Institute er igang med et tre-årigt projekt for at uddanne bhutanesiske håndværkere og udveksling af elever. 3) Vi har også inviteret den bhutanesiske animationsfilm-direktør til at deltage i Danmarks største animationsfilm-festival; her har vi holdt særlige bhutanesiske animationsfilm premierer og debatter i Viborg".*

*"Efterskoler og højskoler er ofte dedikerede og interesserede! Derudover har vi haft en informationsvidenskabelig klasse inde over vores kommunikationsstrategi. Det var win-win".*

*"Vi har god erfaring med at oplyse i øjenhøjde med de unge på efterskoler og ungdomsuddannelser gennem ung-til-ung-oplæg. Og vi har god erfaring med at give eleverne konkrete redskaber og materialer (og økonomiske ressourcer) til selv at føre kampagne, gennem SoMe og events på deres skoler".*

*"Vi har haft virkelig positive oplevelser med: 1) At engagere danske unge gennem en digtudsveksling (Poetic Empowerment) med ghanesiske unge; 2) Skattejagt efter verdensmålene i Ghana. En bred gruppe synes, at det er en super ide at lade børn fortælle om verdensmålene. Det gør det nærværende - og vi oplever efterspørgsel på foredrag med de to "børnejournalister"; 3) Fotobogen "POSITION" er kommet ud på biblioteker i hele landet (24 i alt) og har engageret en ny gruppe (Fotografer; Studerende ved Københavns Professionsskole), som ikke tidligere har arbejdet med verdensmålene og besøgende på messer. Denne kombination af visuel kommunikation og en konkret bog gør, at verdensmålene bliver tilgængelige for mennesker, der ikke har hørt om dem før".*

For mange beskrives lokalområdet som et særligt vigtigt og givtigt område at lave oplysningsarbejde. Det kan både være igennem egne arrangementer og ved deltagelse i lokale traditioner osv.

## LOKALOMRÅDET – DELTAGELSE OG PERSONLIGE MØDER

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

---

*"Vores 'Løb for Lengasti' vokser, nu har en lokal løbeklub meldt deres ankomst og hjælp med afvikling".*

*"Vi nyder generelt stor bevågenhed i lokalbefolkningen på Mors, i Morsø Kommunalbestyrelse og i den lokale presse".*

*"Vi oplever at folk gerne vil støtte og er positiv over for vores arbejde, når vi f.eks. møder dem til diverse markeder/julemarkeder"*

*"I klubblad, som læses bredt i lokalområdet".*

*"Vi har god erfaring med at tiltrække folk gennem foredrag på lokale caféer mv. og gennem koncerter".*

*"På de årlige loppemarkeder og arrangementer fortæller vi om arbejdet i Kenya".*

*"Har bl.a. haft stor succes med en fotoudstilling med billeder fra et af vores projekter. Fotoudstillingen fungerede som en vandrestilling og endte med at hænge fast på to af udstillingsstederne".*

*"Det, vi har bedst erfaring med, er personlige møder hvor vi deler ud af vores erfaringer i en samtale med folk".*

Interessante samarbejder kan være en løftestang for at nå bredere ud:

## SPÆNDENDE SAMARBEJDER – NYE MÅLGRUPPER NÅS

### Citater fra medlemsorganisationer om gode oplevelser med oplysningsarbejde:

---

*"Samarbejdsprojekter med virksomheder og andre innovative projekter fører til store omtaler og endnu flere partnerskaber".*

*"Vi etablerede i foråret 2017 et samarbejde med Tipsbladet og AGF omkring vores fodbolddkoncept "Goals for Life". Det var interessant at tale ind i en ny målgruppe, og vi lavede film med AGF-fodboldspilleren Tobias Sana som Viva Ambassadør. De nye samarbejdsrelationer åbnede nye muligheder for at kommunikere vores arbejde".*

### Hvor ligger vanskelighederne i oplysningsarbejdet?

Medlemsorganisationerne er også blevet spurgt om at give eksempler på dårlige erfaringer med oplysningsarbejdet. En melding som går igen i mange organisationer er, at oplysningsarbejde er meget tidskrævende og kræver masser af hårdt arbejde, hvilket kan være udfordrende – særligt for små organisationer. Mange skriver derfor også, at de gerne ville og/eller har planer om at øge indsatsen på dette område. Men for mange er dette også noget, der prioriteres på trods; fordi det netop anses for værende enormt vigtigt: *”Det er svært og tidskrævende, men vi finder det bestemt relevant og vigtigt”*. Flere peger på, at det er et område, hvor de gerne så, at det var lettere at få finansiering, herunder også til lønkroner – netop fordi det er et område som let bliver prioriteret væk, når der er mangel på ressourcer i organisationen. En organisation peger også på et konkret sted, hvor der kunne justeres: *”Vi er desuden kede af Danidas nedskæring fra 3% til 2% af bevillingerne til informationsarbejde i Danmark”*. Desuden nævner flere, at selvom der skabes rigtig gode arrangementer, så når disse nogle gange for smalt ud, fordi der ikke i organisationen er penge til PR og annoncering.

Der er desuden enkelte, som nævner, at en vinkling på Danmark er blevet vigtigere i de senere år- og at det kan være udfordrende at gøre oplysning om udviklingssamarbejdet konkret, nærværende og mainstream, samt at nå ud til folk som ikke allerede er en del af den oplyste skare. Kampen om folks opmærksomhed kan være hård, og som det beskrives af en organisation: *”Vi må blot konstatere, at er en lille brik i et kolossalt kommunikationshav, der også oversvømmer vores medlemmer og målgrupper”*. Denne konkurrence om opmærksomhed eksisterer også organisationerne imellem, hvilket eksempelvis påpeges i dette citat: *”Vi oplever, det er svært at komme igennem med vores historier, da vi 'konkurrerer' med andre og meget mere kendte organisationer om opmærksomheden”*. Desuden nævner nogle organisationer også, at det kan være vanskeligt at holde fanen omkring en konstruktiv og nuanceret kommunikation højt, når eksempelvis andre NGO'er kommunikerer med en anden vinkling om de samme emner. De danske nationale medier kritiseres også for en manglende interesse for det langsigtede udviklingssamarbejde, med mindre der er sager om misbrug af offentlige midler.

Der nævnes også af enkelte problemer med, at Facebook sorterer deres artikler fra som værende for politiske. Og så melder flere organisationer også, at de danske visum-regler er en stor udfordring i forbindelse med at få gæster fra partnerorganisationerne på besøg i Danmark; hvilket ellers viser sig at være en fremragende måde at oplyse og skabe solidaritet på. Desuden nævner et par stykker problematikken omkring, at det kan være vanskeligt at måle effekten af oplysningsarbejdet. Også de nye GDPR-regler bliver nævnt som en udfordring, der har sat arbejdet lidt tilbage.

## Hvad kan det folkelige engagement?

CISUs medlemsorganisationer er desuden blevet spurgt om, om de tror civilsamlingsorganisationer kan noget særligt i udviklingssamarbejdet; det vil sige om civilsamlingsorganisationer kan bidrage med noget, som eksempelvis stater og private virksomheder ikke kan i udviklingssamarbejdet. Det er der kommet en lang række svar på både i spørgeskemaet og i forbindelse med fokusgruppeinterviews. Svarene kan kategoriseres i 5 meget overordnede temaer, som hver især også indeholder flere underargumentationer. Til slut er der også enkelte som har nævnt nogle begrænsninger for at det folkelige engagement kan udfoldes helt.

### Hvorfor bidrager det folkelige engagement helt særligt til det danske udviklingssamarbejde:

- 1) **Ligeværdige og tætte relationer:** Det afføder tillid og respekt samt gensidig solidaritet og øjenhøjde i relationer. Sammen med et fælles interesse- og værdifællesskab gør det, at man er mere vedholdende og yder dét ekstra for at projekter lykkes. Det kan også være fredsskabende og afmystificerende af Vesten.
- 2) **Er til stede helt lokalt og hos de allermest sårbare:** Civilsamlingsorganisationer har en lokal forankring og er tættere på målgruppen, hvilket skaber større ejerskab i udvikling (Bottom up), at der er en bedre forståelse for kontekst samt at man når ud til de allermest sårbare og marginaliserede, fordi man er til stede.
- 3) **Eneste motiv er at ville hjælpe:** Som civilsamlingsorganisation er man ikke bundet af økonomiske og politiske bånd, hvilket kan give en øget respekt, sammenhold, troværdighed og adgang til lokalsamfundene. På den måde kan indsatsene have en større impact, særligt der hvor der hersker skepsis over for det private og staten; Det er særligt væsentligt der, hvor civilsamfundet er under pres.
- 4) **Kommer langt for pengene – og er dygtige og mere omstillingsparate:** Det særlige frivillige *drive* gør, at man når rigtig langt for pengene i civilsamlingsindsatser; desuden er disse indsatser mere agile, kan hurtigere omstille sig, og har enormt stor know-how på udviklingsområdet. Der arbejdes med hjælp til selvhjælp, partcipatorisk tilgang, og skabes derved en større styrkelse hos målgruppen. Desuden påpeges mindre korrupsion og svind – fordi 'man snyder ikke sine venner'.
- 5) **Styrker danskernes globale udsyn og den folkelige opbakning:** Skaber globalt udsyn igennem det engagement, der skabes i Danmark, hvor alle typer mennesker kan være med. Skaber opmærksomhed omkring udviklingssamarbejdet, og er igennem oplysningsarbejdet med til at skabe gennemsigtighed om projekterne og udviklingssamarbejde i øjenhøjde.

#### 1. Ligeværdige og tætte relationer

*"Den sociale og den personlige 'kontrakt' bliver meget stærk"*

*"Vi kommer langt tættere på det enkelte menneske, og de relationer, vi har til organisationer i syd, er unikke".*

Medlemsorganisationerne peger for det første på, at når civilsamfundet er involveret i udviklingssamarbejdet, så sker arbejdet igennem ligeværdige og tætte relationer mellem de mennesker som er i hhv. den danske organisation og i partnerorganisationen. Dette gør noget helt særligt for effekten og bæredygtigheden af det arbejde der gøres, af forskellige årsager, som der gives mange gode eksempler på her:

#### Tillid og respekt

*"Vi har muligheden for at komme tæt på befolkning, hvor folk følger sig trykke ved at samarbejde med os".*

*"Det relationelle er jo meget vigtigt. Det giver meget respekt, også i Ghana, at der nogle mennesker, der har brugt så meget af deres tid og energi gennem et liv på at engagere sig" (Fokusgruppeinterview).*

*"Vi er mere på lige fod med medlemmerne i partnerorganisationen, og det lange partnerskab giver god forståelse og tillid. Vi ved i høj grad, hvor skoen trykker".*

#### **Man går det ekstra stykke for at projektet lykkes**

*"Vi er langt mere fleksible. Vi opbygger personlige relationer. Vi bliver - også når partnere har problemer".*

*"Det vi kan, det er det relationelle. (...) Vi kender hinanden, vi mødes, vi stoler på hinanden, vi har fælles værdigrundlag – selvom det er kulturelt forskelligt – så har vi et fælles værdigrundlag, som gør, at vi er indstillet på fra start af, at det her det må vi få til at lykkes. Det kan godt være det ikke er nemt, og at der er noget, vi ikke har forstået, men vi er indstillet på at få det til at lykkes, fordi vi har en relation". (Fokusgruppeinterview)*

*"Jeg tror også, at vores trofasthed betyder meget. (...) det kan godt knirke lidt, og der kan være noget ballade, og nogle konflikter. Men vi har hængt på, og hjulpet dem igennem. Og det tror jeg er meget værdsat. Fordi nogle organisationer – hvis det er mere professionelt, så vil man sige 'I yder ikke, det man kan forvente, vi er videre', eller hvis det er et firma 'det tjener vi ikke noget på, vi er videre'. Og selvfølgelig er der også grænser for hvor tålmodig, man skal være, men nogle gange, hvis man skal lykkes med noget, så kræver det trods alt, at man hænger på" (Fokusgruppeinterview)*

#### **Gensidig Solidaritet – og øjenhøjde i relationen**

*"Der skabes en solidaritet mellem samarbejdspartnerne imellem og med målgrupperne".*

*"Det nære forhold mellem os og vore partnere er meget givende for begge arter. Både udviklingsmæssigt og socialt".*

*"Det er et mere ligeværdigt samarbejde mellem to CSO'er - mere baseret på solidaritet og mennesker til mennesker. Mellem en stat og en CSO er forholdet altid meget asymmetrisk".*

*"Det at udviklingen sker på et 'mellemfolkeligt mandat' er i høj grad med til at ændre på ting/forhold".*

*"Vi bliver også nogle rollemodeller ift. at engagere sig frivilligt i en organisation. Og vi bliver sådan nogen der siger, 'vi gør det selv, skal vi gøre det sammen?' (...) Og selvfølgelig har vi fuldstændigt forskellige betingelser for det. Men der er en anden øjenhøjde i den måde vi kommer på". (Fokusgruppeinterview)*

En anden svarer hertil: *"Jeg synes også, at den går rigtig meget den anden vej. Fordi jeg oplever meget, at vores unge kommer hjem og er vildt imponeret over, hvor meget disse unge mennesker gør frivilligt, og som man absolut ville forvente at få løn for, hvis man var herhjemme. (...) De bliver også ret påvirket, altså vores unge, af det de ser". (Fokusgruppeinterview)*

*"Tror at når vi f.eks. sender frivillige ned til projekter, så er de frivillige på mere lige fod med de lokale, så det bliver et samarbejde mellem den frivillige og de lokale".*

#### **Der er et interesse- og værdifællesskab:**

*"Særligt når vi taler fagforeninger, giver det en helt særlig fordel at være søsterorganisationer og at være kolleger indenfor samme brancher, fag og nogle gange i samme firma. Der er interesse-og værdifællesskab, der er identifikation og kollegialitet. Vi kommer derfor nemt ind i maskinrummet og kan være bedre til coaching og rådgivning. Det fremmer også ligeværdigheden i samarbejdet".*

## Fredsskabende

*"Jeg tror vi er fredsskabende et eller andet sted. (...) hvis man kender og har personlige relationer, så er det alt andet lige sværere at starte en krig eller en konflikt" (Fokusgruppeinterview)*

## En afmystificering af Vesten

*"Det er vel også ganske banalt, nogle små ambassadører ude i de lande vi kommer, som finder ud af, at vi er ikke Trump'er (red. Den amerikanske præsident) alle sammen – at vi ikke er de der ubehagelige typer, som de kan danne sig nogle myter omkring. Men at vi også er ganske almindelige mennesker. Det synes jeg også, det hjælper til. (...) Ikke bare... at vi er sådan en rig gruppe eller masse, der sidder der". (Fokusgruppeinterview).*

*"NGO'erne er bedre til at skabe den her mellemfolkelige forståelse. Vi afmystificerer Vesten på en måde". (Fokusgruppeinterview).*

*"Vi har lige haft besøg af tre kvinder fra Tanzania. (...) de skulle også ud og møde nogle folk i genbrugsbutikker (...). Og de var jo rystede: 'Kommer I i denne butik for at tjene penge til det, vi laver hjemme hos os?' 'Ja'. 'Nå, vi troede, det bare kom fra staten, fra en kasse – altså sådan et udtømmeligt kar af euro og dollars"*

## 2. Er til stede helt lokalt og hos de allermest sårbare

*"CSO kommer ud, hvor andre ikke kommer".*

Mange organisationer nævner væsentligheden af, at de som civilsamfundsorganisationer, der er involveret i samarbejde med partner-civilsamfundsorganisationer, er til stede meget mere lokalt end andre aktører kan være. Denne lokale forankring er enormt vigtig af flere grunde: Man kommer helt tæt på konteksten og kan se, hvor behovene er størst; det bliver desuden en mere bottom-up tilgang til udvikling, hvor befolkningen selv er med til at bestemme, hvilken udvikling de ønsker; derudover vil man som civilsamfundsorganisation i langt højere grad nå ud til de allermest sårbare, blandt andet fordi man har tættere kontakt til, hvem der er de mest sårbare. Nedenfor vises et udpluk af citaterne på dette område:

### Den lokale forankring – tættere på målgruppen

*"CSO'er er tættere på målgruppen end staten og i mange tilfælde også virksomheder er. Vores arbejder udspringer af lokalt definerede problemstillinger og responderer derfor på et direkte behov. Vores opgave som CSO'er er så at støtte de lokale i at løse problemerne, og sikre at myndigheder får øjnene op for problemet. Derfor er CSO'ernes rolle i høj grad at gøre staten opmærksom på problemer, som de skal tage hånd om. I Filippinerne arbejder vi med online seksuelle overgreb på børn, hvilket er et område, som staten først nu (efter hårdt pres fra NGO'er) begynder at arbejde strategisk med, og indser at denne indsats skal være anderledes, end den man giver til børn, som har været udsat for andre typer af overgreb. Uden CSO'ernes bidrag ville staten ikke være kommet så langt i processen, som de er".*

*"Tæt på civilsamfundet og har dermed kendskab til de problemer, som er reelle for lokalbefolkningen. Det betyder også, at der er større håb og chance for ejerskab lokalt".*

*"I vores tilfælde når vi et lokalområde på grund af vores lokale kendskab, som ikke ville nås gennem et statsligt støttet projekt, da det bygger på personlige relationer og kendskab".*

*"Civilsamfundsorganisationer har direkte kontakt til befolkningen, derfor er de i bedre stand til at vurdere behov og ønsker fra befolkningen end statslige organisationer".*

### Ejerskab i udviklingen – Bottom up

*”Vi arbejder med græsrodderne og giver dem muligheden til selv at definere deres behov og finde løsninger til problemerne. De kommer selv til at eje projekterne”*

*”Vi arbejder på gode måder at inddrage vores målgruppe og sikre, at de kommer til orde i den offentlige debat eller i det mindste bliver hørt, når myndighederne træffer beslutninger, der har indflydelse på deres liv. Det er også klart, at vi ofte er mere agile og hurtigere kan skifte retning eller tempo end mange offentlige eller private aktører”.*

*”Det er jo en borgerdrevet udvikling som netop finder sin legitimitet i, at det er borgerne selv som definerer behov, metoder og tilgange”.*

*”Civilsamfundsorganisationer er tæt på lokalbefolkningen - både her i DK og i syd. Muligheden for bottom up projekter med folkelig forankring øges”.*

*”Civilsamfundsorganisationer har mulighed for at arbejde som græsrodsbevægelse, som skaber lokalt demokrati og bæredygtigt ejerskab nedfra”.*

### Bedre forståelse for konteksten

*”Organisationerne har ofte både forståelsen og viden om, hvad der rører sig i de berørte samfundslag både nationalt, regionalt og lokalt. Ofte er vi med til at forkorte navigationsvejene for de frivillige, der skal have tingene til at spille ude lokalt, så de kan fordybe sig i det, der reelt gør en forskel for slutbrugerne - og ikke bruger tiden på bureaukrati eksempelvis”.*

*”Civilsamfundsorganisationer har direkte kontakt til befolkningen, derfor er de i bedre stand til at vurdere behov og ønsker fra befolkningen end statslige organisationer”.*

*”Og det var rimelig rystende for mig at se, at vi NGO'er vidste faktisk mere om, hvordan forholdene reelt var end de offentlige myndigheder vidste”, (Fokusgruppeinterview).*

### Når ud til de allermest sårbare og marginaliserede

*”Og vi kunne selvfølgelig også have startet med nogle af dem, som havde det bedre – og så kunne vi have rykket lynhurtigt der. Men det lange seje træk, det har virkelig haft meget indflydelse på mange tusinde. (...) Der er det jo ikke sikkert, at virksomheder ville have startet med at have taget dem, hvor det vil tage ret mange år, inden vi kom til afsætning af noget. Fordi der skal så meget kapacitetsopbygning til først”. (Fokusgruppeinterview).*

*”Da befolkningen i yderområder bliver marginaliseret af regeringen, vil civilsamfundet være eneste bæredygtige alternativ for at overleve og udvikle”.*

*”Civilsamfundet er tilstede, der hvor de mest sårbare befinder sig (Leave no one behind)”.*

*”Civilsamfundsorganisationer kan være tætte på særlige befolkningsgrupper og deres behov, og kan derfor lettere finde og arbejde på at dække behov som f.eks. myndigheder ikke ser eller prioriterer”.*

### 3. Eneste motiv er at ville hjælpe

Et tredje særligt bidrag, som civilsamfundsorganisationer gør i udviklingssamarbejdet, bliver beskrevet gentagne gange i både spørgeskemabesvarelser og fokusgruppeinterviews. Det drejer sig om den motivation

forskellige aktører kan have for at være en del af udviklingssamarbejdet, hvor pointen er, at man som civilsamsfundsorganisation ikke kommer med noget andet motiv end at ville hjælpe – og man er heller ikke bundet af andet; såsom ønsket om økonomisk profit, politiske bånd, etc. Det er både en fordel ift. bæredygtigheden af projekterne samt den lydhørhed og respekt, man opnår i lokalsamfundene.

#### Er ikke bundet af andet

*”Da civilsamsfundsorganisationer ikke nødvendigvis er bundet af bestemte politiske, diplomatiske, forretningsmæssige hensyn, så kan de pr. definition noget andet end stater og private virksomheder”.*

*”Vi er f.eks. ikke på samme måde bundet af ønsket om økonomisk profit, og kan derfor 100 % fokusere på vores sag. Vi skal ikke på samme måde lytte til og lade os påvirke af bundlinjer og politik”.*

*”Civilsamsfundsorganisationer er drevet af noget andet end profit, PR og/eller institutionel ansvarsforpligtelse, og går tit mere direkte efter "bolden" i forsøget på at se og gøre en forskel for mennesker i nød uden at have en masse agendaer ved siden af, eftersom disse organisationer mest af alt har sine egne visioner at leve op til. Ulempen for disse organisationer er dog tit manglen på de frivilliges tid”.*

*”Vi er mere vedholdende og stabil i vores samarbejde end statslige organisationer, der svinger efter politiske holdninger og trends. Private virksomheder anser Bhutan for et vanskeligt marked, for langt væk og for lille - altså ikke interessant”.*

*”Vi bliver ikke beskyldt for at komme med en eller anden skjult dagsorden, om at vi skal politisere eller et eller andet”. (Fokusgruppeinterview)*

*”Det værdibaserede arbejde er helt enormt vigtigt og kan noget helt andet end det arbejde, der har til sigte at skabe profit/en statsøkonomi, der hænger sammen. Civilsamsfundsorganisationer/sociale bevægelser/aktivister kan være drevet af noget langt større og bringe etik, moral og menneskelighed ind i udviklingssamarbejdet”.*

*”Vi laver, det vi gør, fordi vi ønsker en bedre verden, hvor der ikke er andre dagsordener som f.eks. profit involveret. Ved at styrke de lokale ngo'er er vi med til at skabe varige forandringer for lokalsamfundet, så det ikke bliver giv-og-gå dagsordener. Her kan civilsamsfundsorganisationerne noget helt særligt, når der tales om rettigheder og empowerment”.*

#### Større impact, der hvor der hersker skepsis overfor det private og staten

*”CSO'er når meget længere ud og kan ofte have en anden impact i samfund, som er skeptiske overfor det private og/eller regeringsmagten. CSO'er har ofte et mere jordnært kendskab til lokale dynamikker og udfordringer. O.m.a.”*

*”Vi kan være en god formidler mellem staten og folket. Folk har oftere mere tillid og tro på os som civilsamsfundsorganisation frem for statslige institutioner”.*

*”Det kan lave tværgående aktioner og skabe mellemfolkeligt engagement og kendskab, som offentlige og private virksomheder ikke kan (af mange grunde). Vi har f.eks. kunne slå bro mellem alle lokale aktører som backbone aktør i lokale inklusionsaktiviteter, fordi vi ikke er 'magtspillere”.*



### Giver respekt og sammenhold

*"Jeg tror i hvert fald, at det kan give et signal, at man viser, at vi er en organisation, som ikke gør det for egen vinding eller profits skyld. Vi gør det, fordi vi har en sag, som vi brænder for, som vi nok også er enige med jer i, når man arbejder med sin lokale partner. Vi vil noget sammen i det her". (Fokusgruppeinterview).*

*"Jeg tror det med, at noget er uvildigt, og de ved, at vi ikke har nogen... At man ikke selv har nogen vinding ved det. Det tror jeg er ufatteligt vigtigt i de organisationer, hvor NGO'er har en styrke". (Fokusgruppeinterview).*

### Mere troværdig samarbejdspartner

*"Civilsamfundsorganisationer kan bidrage med noget særligt i udviklingssamarbejdet, ved at de kan arbejde uafhængigt af regerings- eller kommercielle hensyn og fremstår dermed, som en troværdig samarbejdspartner for civilsamfundsaktører i udviklingslandene".*

*"Vi kommer helt tæt på (vores partnere bor i samme områder som målgruppen). Vi har ikke økonomiske eller politiske agendaer, det gør det nemmere at få foden indenfor (også hos legal stakeholders)".*

*"Civilsamfundet er unikt placeret med stor troværdighed som "kontrollant" og repræsentant for befolkningsgrupper og udviklingsspørgsmål. Uafhængighed af statslige strukturer og non-profit baggrund giver handlefrihed og en platform for samfundsmæssig handling".*

### Civilsamfundet er væsentligt, når stater og virksomheder presser

*"Civilsamfundsorganisationer er helt afgørende som et kritisk korrektiv til magthaverne. Dette korrektiv kan ikke leveres af staten eller private firmaer"*

*"Civilsamfundsorganisationer opfylder en vigtig rolle i udviklingsarbejdet, blandt andet som innovatør, vagthund og i det folkelige engagement".*

*"Civilsamfundsorganisationer kan bidrage til udvikling ved at skabe opmærksomhed om borgernes rettigheder og opbygge borgernes evne til at holde staten ansvarlig".*

*"Vores civilsamfundspartnere er vitale 'non governmental' aktører, som vi støtter i at lægge lokalt pres på beslutningstagere og krænkere som ofte er offentlige instanser".*

*"Civilsamfundsorganisationer spiller en afgørende rolle i, at udviklingsarbejde kan fungere og være meningsfuldt. Civilsamfundsorganisationer kan støtte op om civilsamfund i udviklingslande, der er under pres fra netop stater og virksomheder".*

*"Hvis man skal ind og påvirke politiske beslutningsprocesser – og det skal man jo oftest i de her lande for, at der kommer en bæredygtighed på sigt – så er det NGO'erne, der skal gøre det. Og det er svært at se virksomhederne gøre det, fordi det kunne godt få bagslag i forhold til deres eget, og hvad de har af motivation for at være i det pågældende land". (Fokusgruppeinterview).*

### 4. Kommer længere for pengene – og er dygtige og mere omstillingsparate

Endnu et særligt bidrag civilsamfundsorganisationer kommer med udviklingssamarbejdet er, at der udrettes enormt meget for beskedne summer. Det er et argument, der går igen mange gange – og hvor der både argumenteres for, at der bliver arbejdet hurtigere, at projekterne er billigere i drift bl.a. pga. de frivillige kræfter, der lægges i det, samt at organisationerne er mere fleksible og agile og kan justere hurtigere efter udfordringer eller resultater lokalt. Desuden argumenteres der for, at der ved at kanalisere pengene

igennem civilsamfundsorganisationer vil være mindre korruption og svind, bl.a. på grund af de personlige relationer, der er i denne form for udviklingssamarbejde, og fordi man har mere kontrol over, hvor pengene ender, pga. den helt lokale tilstedeværelse.

#### **Billigere i drift – frivillig arbejdskraft**

*”Civilsamfundsorganisationer kan oftest komme langt for pengene, da de oftest er bedre til at mobilisere frivillige og skabe et folkeligt engagement”.*

*”Et særligt engagement. Stort set alle vores midler er til rådighed for arbejdet. INGEN, heller ikke bestyrelsen får penge for arbejdet eks. kørselsgodtgørelse. Når jeg er med på medlemsrejserne, er det på samme økonomiske betingelser som alle andre. Derfor er der 97 % af midlerne til Afrika”.*

*”Frivilligt drevne organisationer har oftest et større drive - hvis man bliver frivillig, er det fordi, man gerne vil fællesskabet og arbejdet. Derfor kan civilsamfundsorganisationer løfte nogle opgaver, som andre aktører ikke kan”.*

#### **Mere agile**

*”Vi arbejder helt nært med vores partnere og kan derved sikre at der justeres efter udfordringer/resultater m.m. med meget kort interval og uden bureaukrati”.*

*”NGO’er har meget hurtigere udrykningstid i en krisesituation end fx FN og OSCE”.*

*”Det er også klart at vi ofte er mere agile og kan hurtigere skifte retning eller tempo end mange offentlige eller private aktører”.*

*”Vi kan operere mere agilt og uafhængigt, og en uafhængig organisation står mere frit til at introducere nye tanker og tilgange på tværs af landegrænser og kulturer”.*

#### **Mindre korruption og svind**

*”Vi kan sikre at de midler, der anvendes, kommer til at gavne projektet og udviklingen - og ikke går til korruption, bestikkelse, egen vinding el lign.”*

*”Der bliver jo svindlet, når pengene bliver mange. Man får mindre korruption, mindre spild og mindre svind, hvis man får det kanaliseret igennem civilsamfundsorganisationer, fordi ‘man snyder ikke sin ven’”. (Fokusgruppeinterview).*

#### **Arbejder hurtigere og har mere know-how**

*”Vi arbejder hurtigt og praktisk”*

*”Der er mange civilsamfundsorganisationer, der har arbejdet mange år i samme problemstilling og derigennem har opsamlet en del erfaring indenfor området og derfor er særlige god til dette”.*

*”Her er fingeren på pulsen ift., hvad der rører sig, og hvordan man håndterer forskellige udfordringer”.*

*”Så jeg synes egentlig også at NGO’ens rolle, det er at være døren for virksomheden ind i udviklingssamarbejdet. Og det er der, jeg synes, vi skal slå på, at vi har en kompetence, fordi den har de jo ikke selv. (...) langt størstedelen af danske virksomheder har jo ingen clue om, hvordan de skal gribe situationen an, hvis de skulle lave sådan noget her. Der er vi de professionelle – så vi skal åbne dørene for virksomheder og andre”. (Fokusgruppeinterview).*

### Hjælp til selvhjælp – større styrkelse hos modtageren af bistanden; partcipatorisk tilgang

*”Ja, de kan styrke modtagerne af bistand i langt højere grad, (...) Empowerment!! Desuden betyder NGO’ers indsat, at der arbejdes med partcipatorisk tilgang, som giver resultater!”*

*”Det er vigtigt, for at civilsamfundet selv indgår og bliver den bærende kraft i projekterne. Det er de, t der er udviklende”.*

*”Mere effektivitet, mere borgerstyret aktivitet, mere engageret aktivitet, mere direkte deltagelse og udbytte for befolkningen”.*

*”Civilsamsfundsorganisationer spiller en afgørende rolle i forhold til at styrke civilsamsfundsgrupper gennem træning og organisering og således gøre dem i stand til at kæmpe for egne rettigheder, påvirke samfundet og bidrage med løsninger til forskellige problemstillinger”.*

*”Men jeg synes vi får meget ud af det her med, civilsamsfundsopbygning. Fordi mange af dem vi har noget at gøre med, er bønderne fra landsbyerne, som nu er blevet organiseret og kommet til at tjene penge. Man sidder så i andelsforeninger og så videre. De har jo fået ENORM indflydelse i deres lokalsamfund. Hvor de egentlig startede fra scratch. Og det er jo, det vi kan. Fordi man har sagt, at der skal være fokus på dette: De skal ikke kun lære de faglige ting, de skal også lære at bruge det og udvikle sig”. (Fokusgruppeinterview).*

### 5. Styrker danskernes globale udsyn og den folkelige opbakning

Den femte og sidste kategori, der kan observeres i medlemsorganisationernes besvarelse på, hvad civilsamsfundsorganisationer særligt kan bidrage med i udviklingssamarbejdet, hænger på sin vis sammen med den første kategori. Fordi ud af de relationer, der opstår af det folkelige engagement i udviklingssamarbejdet, bliver der også rykket på danskernes globale udsyn, forståelse for sammenhænge i verden og den folkelige opbakning i Danmark til udviklingssamarbejdet. Her er nogle eksempler på, hvad der siges omkring, hvad det folkelige engagement i udviklingssamarbejdet gør ift. denne kategori:

#### Skaber globalt udsyn

*”Skaber nærhed og forståelse til udviklingsarbejdet. Fremmer globalt ansvar”.*

*”Vores oplevelse er at civilsamfundet kan skabe stærk identifikation og genkendelse blandt befolkningen. To eksempler: Danske unge oplevede gennem digitudvekslingen at de drømme, følelser og tanker, som unge Ghanesere gør sig (...) - er meget lig deres egne tanker. Det var overraskende for dem. Danske unge identificerer sig stærkt med de unge gadebørn i fotobogen, selvom livsvilkårene er helt forskellige, genkender de fint følelsen af at kunne præsentere og repræsentere sig selv, som man har lyst til”.*

*”Dem, der er engageret, kommer hjem med et andet perspektiv. (...) Og folk oplever, hvor meget man faktisk kan få for pengene. Og kommer ud og hører de her børns historier, for forholdsvist småpenge. Det gør jo også, at de bliver mere motiveret (...). Og så tror jeg også det gør noget, hvis vi er et samfund, hvor der er mange mennesker, som har oplevet det her globale perspektiv – om at vi er lidt privilegerede og heldige, og hvordan det står til ude i verden”. (Fokusgruppeinterview).*

*”Vi giver også noget viden, som bidrager til diskussionen omkring globaliseringen. Hvad er det, og hvordan påvirker det os, og hvordan ser det ud. Kan man forstå, at folk flygter herop, når man kan se, hvordan de bor osv. Jeg bruger det meget i undervisningssammenhæng”. (Fokusgruppeinterview)*

*”Det kan godt være, at vi lever i en globaliserings tid, men der er mange unge, som ikke har den helt store forståelse af verdens sammenhænge. Og det kommer jo ikke af sig selv. Og der har vi jo nogle frivillige, der*

*kæmper for, at blandt andet de der VIA-studerende, de får noget med. Og det er virkelig nogle oplevelser, der gør noget ved folk. Det er noget de husker hele livet. At de har været ude i en eller anden nordghanesisk landsby i tredive dage hos en familie og har været hos en eller anden sundhedsklinik. Det er rimelig mindblowing for dem". (Fokusgruppeinterview)*

#### **Alle typer er med**

*"Der er nogle fantastiske mennesker, som jeg aldrig ville have mødt. Som kommer fra alle mulige vinkler og har nogle erfaringer med sig (...). Det er noget af det, jeg som dansker er stolte af, at der det rige foreningsliv. (...) Det, synes jeg, skaber en eller anden ramme om, (...) at det er såkaldt almindelige mennesker, der kan være engageret i ulandsarbejde. At det så i realiteten er blevet lidt svært, fordi der er en vis professionalisering, det er så en anden sag – men principielt er det ligesom det, der er meningen. Og det synes jeg da også, har været tilfældet". (Fokusgruppeinterview)*

*"Vi er en lille græsrodsorienteret organisation. (...) Folk får her en meget direkte oplevelse, der er meget konkret og relations-båren. En følelse af, at også almindelige mennesker kan og bør gøre noget"*

*"Det kan engagere mange og forskellige typer mennesker i udviklingsarbejde".*

#### **Skaber opmærksomhed omkring udviklingssamarbejdet**

*"Vi er da med til at fastholde en opmærksomhed omkring ulande, som ellers går i fortabelse. Vi er nogle af dem, der holder fast i neglerødderne".*

*"Den der forsamlingshus-udbredelse af det ulandsarbejde der laves; til det fornemmer jeg også, at folk er sådan 'ja, det kan vi godt forstå - men når staten støtter, og det så viser sig, at der er svindlet for flercifret millionbeløb', det brækker de sig over. Men 'det der, hvor I selv kommer ud og ser, det synes, vi er godt'. Det kan de godt forstå – og der er generelt meget positivisme omkring projekterne. I hvert fald når man præsenterer det i sådanne fora". (Fokusgruppeinterview).*

#### **For vores samvittigheds skyld**

*"Jeg mener også, at det er et eller andet med, at danskerne kan se sig selv lidt i øjnene. Fordi vi gør noget – eller nogle gør i hvert fald noget – for at hjælpe i andre verdensdele. Det tror jeg i hvert fald er vores medlemmers indstilling, at 'det er godt, I gør noget'".*

#### **Gennemsigtighed og nærvær i projekterne – udviklingssamarbejde i øjenhøjde**

*"Civilsamfundsorganisationer kan skabe tryghed og gennemsigtighed i udviklingsarbejdet. Fordi mange mindre civilsamfundsorganisationer har et tæt partnerskab med en/flere organisationer i syd, er der en direkte sammenkobling, som ofte tabes i større organisationer. Det arbejde CISUs medlemsorganisationer varetager, kan være ekstrem vigtig i fremtiden for netop at skabe folkelig opbakning til udviklingsarbejdet. Netop fordi vi kan skabe gennemsigtighed og nærvær i projekterne".*

*"De gør en personlig kontakt mulig i forbindelse med arbejdet ude - og gør arbejdet troværdigt overfor medlemmer og bidragydere i Danmark".*

*"Vi kan lave udviklingssamarbejde og oplysning i øjenhøjde - for og af unge - hvor vi aktiverer unge i civilsamfundet til selv at tage handling".*

### *Begrænsninger*

Der nævnes desuden nogle begrænsninger for, at det folkelige engagement kan udfolde sig helt – hvilket for alle tre kategoriers vedkommende også nævnes i forbindelse med andre temaer tidligere i rapporten:

**1. Økonomi:**

*"MEN vi er også begrænsede af mangel på midler til monitoreringsbesøg, mangel på lokalt ansatte i projektet, manglende "muskler" i forhold til at søge midler fra fonde og private firmaer (...). Mangel på økonomisk mulighed for ansatte i den danske organisation".*

*"Vi kan noget helt afgørende. Vi er mere frie agenter, og hvis vi kunne få mere 'core funding' kunne vi også have større impact. Alt for mange er nødt til at hoppe fra isflage til isflage".*

*"Ligeledes kunne det være gavnligt at se på, om der kunne bringes forståelse for nødvendigheden af den tætte personlige kontakt med partnergruppen også i form af forståelse for at dette nødvendiggør midler til rejseomkostninger og tab af indtægter".*

**2. Visum:**

*"Det er en stopklods for et nærmere samarbejde med vore partnere, at det er så svært at få visum til Danmark. (...) Vi ved fra tidligere, at et besøg i DK kan være en stærk igangsætter for lokalt frivilligt arbejdet i hjemlandet".*

**3. Omfattende bureaukrati:**

*"Vi håber, det kan bidrage til, at der sættes fokus på hvor omfattende rapporter, skemaer, ansøgningsprocedurer m.m., der er nødvendige til selv små indsatser, hvor det er helt almindelige mennesker, med et arbejde at passe ved siden af, der skal mestre det".*

# BILAG 1: SPØRGESKEMA

**Mange tak** fordi du og din organisation vil være med i CISUs medlemsundersøgelse. Ved at svare på spørgsmålene er I med til at vise, hvor stort og bredt det folkelige engagement i Danmark omkring udviklingssamarbejdet er.

**Spørgeskemaet har 4 dele**, som handler om 1. jeres organisation, 2. jeres oplysningsarbejde, 3. jeres samarbejde med andre og 4. jeres medlemskab hos CISU. Nogle af spørgsmålene kan være svære at svare præcist på. Vi håber, at du vil give dit bedste bud fremfor at svare 'ved ikke'.

Dine svar bliver gemt løbende, når du trykker på 'næste'. Så **du kan forlade spørgeskemaet undervejs** og vende tilbage til det senere. Eller du kan sende det videre til andre i din organisation. Husk at besvare skemaet **senest 4. november**, hvor vi afslutter undersøgelsen.

**Dine svar er ikke anonyme for CISUs sekretariat, men vi behandler dem fortroligt.** De vil derfor ikke blive delt med navn eller organisation i rapporten eller andre steder - heller ikke til CISUs bevillingssystem.

Kontakt mig meget gerne på [akc@cisu.dk](mailto:akc@cisu.dk) eller 69 15 19 67, hvis du har spørgsmål eller kommentarer til undersøgelsen.

God fornøjelse og mange tak for hjælpen!

Mange hilsener  
Andrea Kiel Christensen  
På vegne af CISUs sekretariat og bestyrelse



**I første del af spørgeskemaet vil vi gerne vide mere om jeres organisation, og hvordan den er forbundet til folk i Danmark. Vi spørger derfor til jeres medlemmer, frivillige og bidragsydere og til økonomien i organisationen.**

**Nogle af spørgsmålene kan være svære at svare præcist på, men giv gerne jeres bedste bud!**

**Hvilken type organisation er I?**

- (1)  En forening, som ledes efter demokratiske principper (vi holder generalforsamling, valg af bestyrelse osv.)

- (2)  En ikke-erhvervsdrivende fond
- (3)  En paraplyorganisation
- (8)  Andet \_\_\_\_\_
- (6)  Ved ikke

### Hvor mange medlemmer har jeres organisation?

- (1)  Angiv antal personer \_\_\_\_\_
- (2)  Angiv antal organisationer \_\_\_\_\_
- (3)  Ved ikke / Ikke relevant

### Hvilken alder har jeres medlemmer?

- (1)  De fleste er over 50 år
- (2)  De fleste er mellem 30-50 år
- (3)  De fleste er under 30 år
- (4)  Det er meget blandet
- (8)  Andet \_\_\_\_\_
- (6)  Ved ikke

### Hvor mange frivillige har jeres organisation?

Forklaring: Tænk over, hvor mange personer, der har givet en hånd med til jeres arbejde i løbet af det sidste år. Det kan fx være i bestyrelsen, i en projektgruppe, til at lave regnskab, opdatere hjemmeside, kommunikation, fundraising, hjælpe ved et arrangement, står i en genbrugsbutik og alt muligt andet. Nogle organisationer har en stabil gruppe af frivillige, som mødes fast igennem året. Andre organisationer har fx en stor gruppe frivillige, som hjælper til ved ét årligt arrangement. Tæl ALLE typer frivillige med i svaret herunder.

Hvis din organisation også laver arbejde, som ikke er relateret til international udviklingssamarbejde, må I gerne sortere de frivillige fra, som ikke på nogen måde bidrager til den internationale del.

- (1)  Angiv antal personer \_\_\_\_\_
- (3)  Ikke relevant
- (2)  Ved ikke

### Hvilken alder har jeres frivillige?

- (1)  De fleste er over 50 år
- (2)  De fleste er mellem 30-50 år
- (3)  De fleste er under 30 år
- (4)  Det er meget blandet
- (8)  Andet \_\_\_\_\_
- (9)  Ikke relevant
- (6)  Ved ikke

### Hvor meget tid bruger en "typisk" frivillig på organisationen om måneden?

Forklaring: Vi ved, at dette spørgsmål er vanskeligt, da der er stor forskel på hver frivilliges indsats og på travlheden i løbet af året.

### Giv dit bedste bud på en gennemsnitlig måned for en gennemsnitlig frivillig.

- (8)  Angiv hvor mange timer en frivillig gennemsnitligt bruger om måneden på det frivillige arbejde  
  
\_\_\_\_\_
- (9)  Ikke relevant
- (6)  Ved ikke

### Hvordan vil I beskrive graden af frivillighed i jeres organisation?

- (1)  Organisationen er udelukkende drevet af frivillige
- (2)  Organisationen er primært drevet af frivillige
- (3)  Organisationen er ligeligt drevet af frivillige og ansatte
- (4)  Organisationen er primært drevet af ansatte
- (5)  Organisationen er udelukkende drevet af ansatte
- (6)  Ved ikke
- (8)  Andet \_\_\_\_\_

### Hvilke typer frivillige har organisationen?

Forklaring: Kryds af i listen, hvilke typer frivillige I har i organisationen. Listen er slet ikke fuldstændig, så tilføj meget gerne flere typer fra jeres organisation.

- (1)  Bestyrelse



- (2)  Projektgruppe
- (4)  Fundraiser
- (3)  Facer
- (9)  Phoner
- (5)  Hjælper ved arrangement
- (12)  Butiks-hjælper
- (13)  Bartender
- (8)  Hjemmeside-ansvarlig
- (10)  Grafiker
- (6)  Revisor
- (7)  Jurist / advokat
- (11)  Andre, skriv hvilke: \_\_\_\_\_
- (14)  Ved ikke / Ikke relevant

### Hvor længe er en fast frivillig typisk tilknyttet organisationen?

Forklaring: Hvis I ser bort fra frivillige, som hjælper til ved enkeltstående begivenheder, hvor længe er jeres frivillige så typisk engageret i organisationen? Igen kan det være meget forskelligt, så giv jeres bedste bud på en gennemsnitlig/typisk frivillig.

- (2)  Under 1 år
- (4)  1-2 år
- (9)  3-5 år
- (5)  6-10 år
- (13)  Over 10 år
- (11)  Andet, forklar her: \_\_\_\_\_
- (14)  Ved ikke / Ikke relevant

### Har I yderligere kommentarer til det frivillige engagement i jeres organisation?

---

---

---

### Hvor mange bidragsydere har jeres organisation?

Forklaring: Med bidragsydere mener vi ikke-medlemmer, som giver et økonomisk bidrag til organisationen

- (1)  Angiv antal personer (ikke-medlemmer), som giver penge til organisationen \_\_\_\_\_
- (3)  Ved ikke / Ikke relevant

### Hvor i Danmark er organisationen aktiv?

Forklaring: Vi vil gerne vide, hvor stor en udbredelse jeres organisation har. Først vil vi høre, hvor i Danmark organisationen er aktiv. Det vil sige, hvor har I lokalforeninger, aktiviteter og/eller frivillige? Angiv alle relevante regioner herunder:

- (1)  Region Nordjylland
- (2)  Region Midtjylland
- (3)  Region Syddanmark
- (4)  Region Sjælland
- (9)  Region Hovedstaden (herunder også Bornholm)
- (6)  Ved ikke

### Hvor i Danmark er organisationen til stede?

Forklaring: Vi vil gerne vide, hvor stor en udbredelse jeres organisation har. Nu vil vi høre, hvor i Danmark organisationen er til stede. Det vil sige, hvor har I medlemmer, bidragsydere og/eller anden form for tilstedeværelse? Angiv alle relevante regioner herunder:

- (1)  Region Nordjylland
- (2)  Region Midtjylland
- (3)  Region Syddanmark
- (4)  Region Sjælland
- (9)  Region Hovedstaden (herunder også Bornholm)
- (6)  Ved ikke

**Nu spørger vi ind til økonomien i jeres organisation. Først den samlede økonomi og derefter hvor stor en del af økonomien, der bruges til internationalt udviklingsarbejde. Med internationalt udviklingsarbejde mener vi både jeres arbejde ude i verden og det arbejde i Danmark, som har et globalt fokus (fx oplysning eller politisk arbejde mv.).**

**Hvad var jeres samlede omsætning i 2018 ifølge jeres årsregnskab (i danske kroner)?**

- (1)  Angiv organisationens omsætning i 2018 i danske kroner \_\_\_\_\_
- (2)  Ved ikke

**Hvor stor en del af jeres omsætning gik til internationalt udviklingssamarbejde i 2018 (i danske kroner)?**

- (1)  Angiv andel af omsætning som gik til internationalt udviklingssamarbejde i 2018 i danske kroner:  
\_\_\_\_\_
- (2)  Alle organisationens aktiviteter (hele omsætningen) er en del af udviklingssamarbejdet
- (3)  Ved ikke

**Hvad/hvem finansierer jeres internationale udviklingssamarbejde? Angiv hvor mange procent af jeres finansiering I har fra:**

Forklaring: Vi forventer ikke et præcist svar, men giv jeres bedste bud.

	0 %	1-25 %	26-50 %	51-75 %	76-100 %	Ved ikke
Donationer fra private virksomheder	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>
Donationer fra private personer	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>
Private fonde/puljer	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>
Offentlige puljer, fx CISUs puljer	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>
Kontingent fra medlemmer	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>
Indkomstskabende aktiviteter, fx foredrag eller koncerter	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>
Andet	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>

Har I yderligere kommentarer til økonomien i jeres organisation?

---

---

---

I den næste del spørger vi til, hvordan jeres organisation arbejder med at engagere flere mennesker i Danmark - i jeres internationale udviklingssamarbejde og i globale forhold. Vi er interesseret i, om det er noget I gør, hvordan I gør det, og om det virker.

Gør I noget for at tiltrække flere frivillige, medlemmer og/eller bidragsydere til organisationen?

- (1)  Ja.
- (2)  Nej. Fortæl, hvorfor ikke her: \_\_\_\_\_
- (3)  Ved ikke

På hvilke måder arbejder I på at tiltrække flere frivillige, medlemmer og/eller bidragsydere til organisationen?

---

---

---

Hvilke målgrupper har I, når I arbejder på at tiltrække flere frivillige, medlemmer og/eller bidragsydere?

Forklaring: Hvem henvender I jer til? Det kan fx være studerende, det lokale plejehjem, ingeniører, alle nordjydere, efterskoler, de 30-40årige, osv. osv.

Oplist gerne alle de målgrupper, I har.

---

---

---

Oplever I nogle tendenser i forhold til at tiltrække frivillige, medlemmer og/eller bidragsydere til organisationen?

Forklaring: Er der fx nogle særlige udfordringer, er der særlige grupper, som er engageret i længere tid end andre, er det lettere idag end for 10 år siden, eller noget helt andet? Fortæl, hvad I oplever.

---

---

---

Har jeres organisation konkrete mål på kommunikationsområdet? (evt. i en kommunikationsstrategi)

- (1)  Ja.
- (2)  Nej.
- (3)  Ved ikke

Oplys I om jeres udviklingssamarbejde og/eller globale forhold til folk uden for jeres organisation?

- (1)  Ja.
- (2)  Nej. Fortæl gerne, hvorfor ikke her: \_\_\_\_\_
- (3)  Ved ikke

Hvor foregår jeres oplysningsarbejde henne?

Forklaring: Sæt kryds ved alle de kanaler I bruger til oplysning - og tilføj flere, hvis I bruger andre.

- (1)  Egen hjemmeside

- (2)  Andre hjemmesider (angiv hvilke) \_\_\_\_\_
- (3)  Instagram
- (4)  Twitter
- (14)  YouTube
- (5)  Andre sociale medier (angiv hvilke) \_\_\_\_\_
- (9)  Skoleklasser
- (10)  Gymnasier og andre ungdomsuddannelser
- (11)  Til eget netværk (eller via medlemmer/frivillige til deres netværk)
- (12)  Til lokale arrangementer (byfester, festivaler mv.)
- (13)  Til nationale arrangementer (folkemøder mv.)
- (8)  Andre steder (angiv hvilke) \_\_\_\_\_
- (6)  Ved ikke

**Fortæl om en/flere gode erfaringer med jeres oplysningsarbejde:**

Forklaring: Her tænker vi på jeres oplysningsarbejde i relation til jeres udviklingssamarbejde og/eller globale forhold.

---

---

---

**Fortæl om en/flere dårlige erfaringer med jeres oplysningsarbejde:**

Forklaring: Her tænker vi på jeres oplysningsarbejde i relation til jeres udviklingssamarbejde og/eller globale forhold.

---

---

---

Har I yderligere kommentarer til oplysnings- og kommunikationsarbejdet i jeres organisation?

---



---



---

I den næste del spørger vi ind til jeres samarbejder med partnerorganisationer ude i verden og andre aktører i udviklingssamarbejdet.

Hvor enig er I i følgende udsagn om jeres samarbejde med en eller flere partnerorganisation(er)?

Forklaring: Uddyb og kom med eksempler i kommentarfeltet ud for hver linje.

	Helt enig	Overvejende enig	Hverken enig eller uenig	Overvejende enig	Helt uenig	Ikke relevant	Ved ikke	
--	-----------	------------------	--------------------------	------------------	------------	---------------	----------	--

Igennem samarbejdet har vores organisation lært meget

om andre kulturer

(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(6) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>	(8) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/>
------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------

Igennem samarbejdet har vi opbygget tætte relationer

med mennesker i partnerorganisationen(/erne)

(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(6) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>	(8) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/>
------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------

Igennem samarbejdet har vi fået flere engagerede frivillige

i vores organisation

(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(6) <input type="checkbox"/>	(7) <input type="checkbox"/>	(8) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/>
------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------

**Har I yderligere kommentarer til jeres samarbejde med en eller flere partnerorganisation(er)?**

Forklaring: Fortæl fx om der er kommet andet ud af jeres samarbejde.

---



---



---

**Samarbejder I eller jeres partnerorganisation(er) med nogle af disse aktører?**

Forklaring: Uddyb og giv så mange eksempler som muligt i tekstboksene

	Ja	Nej	Ikke relevant	Ved ikke	
Arbejder jeres organisation i netværk og/eller alliancer (med mere end to organisationer)?	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Samarbejder jeres organisation med sociale bevægelser?	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Samarbejder jeres organisation med private firmaer?	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Samarbejder jeres organisation med forskningsinstitutioner?	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Samarbejder jeres organisation med andre aktører, som ikke er nævnt her?	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Arbejder jeres partnerorganisation(er) i netværk og/eller alliancer (med mere end to organisationer)?	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Samarbejder jeres partnerorganisation(er) med sociale bevægelser?	(1) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>



Ja      Nej      Ikke relevant      Ved ikke

Samarbejder jeres partnerorganisation(er)  
med private firmaer?

(1)       (2)       (4)       (3)

Samarbejder jeres partnerorganisation(er)  
med forskningsinstitutioner?

(1)       (2)       (4)       (3)

Samarbejder jeres partnerorganisation(er)  
med andre aktører, som ikke er nævnt her?

(1)       (2)       (4)       (3)

**Hvad er jeres organisations erfaring med disse samarbejder eller mangel på samme?**

Forklaring: Har det fx nogen (god/dårlig) indflydelse på om jeres arbejde lykkes?

---

---

---

**Har I yderligere kommentarer til jeres eller jeres partnerorganisation(er)s samarbejde med andre?**

---

---

---

**Tror I, at civilsamfundsorganisationer kan noget særligt i udviklingssamarbejdet?**

Forklaring: Her tænker vi på, om civilsamfundsorganisationer kan bidrage med noget, som stater og private virksomheder ikke kan i udviklingssamarbejdet? Hvorfor eller hvorfor ikke? Kom gerne med et eksempel fra jeres egen organisations arbejde.

---

---

---

**Du er nu færdig med den del af spørgeskemaet, som handler om det folkelige engagement i udviklingssamarbejdet. Mange tak for din besvarelse!**

Er der noget du gerne vil uddybe eller kommentere til spørgsmålene? Var der et spørgsmål, vi manglede at stille? Eller har du andre kommentarer?

---

---

---

Til slut har vi nogle få spørgsmål til jeres organisations medlemskab hos CISU

Hvor længe har jeres organisation været medlem af CISU (i alt)

- (1)  0 - 4 år
- (2)  5 - 9 år
- (3)  10 - 19 år
- (4)  20 - 25 år
- (7)  Ved ikke

Hvad er de vigtigste grunde til, at jeres organisation er medlem af CISU? (Vælg mindst et og maks. tre svar)

- (1)  Adgang til CISUs kurser
- (2)  Adgang til CISUs rådgivning
- (3)  At møde folk fra andre organisationer
- (4)  CISU varetager vores interesser over for fx politikere og Udenrigsministeriet
- (5)  CISU repræsenterer os i forskellige fora, fx Globalt Fokus
- (6)  For at udveksle erfaringer med andre organisationer, der arbejder med udvikling
- (7)  CISUs puljer (selvom man kan søge uden af være medlem)
- (8)  Andet (angiv hvad) \_\_\_\_\_
- (9)  Ved ikke

Hvor stor er chancen for, at du ville anbefale andre organisationer at blive medlem af CISU?

- (1)  Meget stor
- (2)  Stor

- (3)  Hverken stor eller lille
- (4)  Lille
- (5)  Meget lille
- (6)  Ved ikke

**Hvad synes jeres organisation, om de tilbud CISU har til sine medlemsorganisationer?**

Forklaring: Beskriv meget gerne, hvad der er godt, eller hvad der kunne gøres bedre i kommentarfeltet ud for hver linje.

	Ja	Nogenlunde	Nej	Vi benytter os ikke af dette tilbud	Ved ikke	
Er I tilfredse med den rådgivning, CISU tilbyder?	(1) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Er I tilfredse med de kurser, CISU tilbyder?	(1) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Er I tilfredse med de netværksarrangementer, CISU tilbyder?	(1) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Er I tilfredse med de skriftlige materialer om faglige emner, CISU tilbyder?	(1) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Er I tilfredse med CISUs medlemsside (medlemsuniverset med login fra CISUs hjemmeside)?	(1) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>
Er I tilfredse med bredden i CISUs tilbud af puljer (Civilsamfundspuljen, Nødhjælp-puljen og Oplysningspuljen)?	(1) <input type="checkbox"/>	(4) <input type="checkbox"/>	(2) <input type="checkbox"/>	(5) <input type="checkbox"/>	(3) <input type="checkbox"/>	<hr/> <hr/>

**Har I yderligere kommentarer til CISUs tilbud til sine medlemsorganisationer og CISUs puljer?**

---



---



---

Du er nu færdig med spørgeskemaet. Mange tak for din besvarelse!

**Må vi kontakte dig/jer for en uddybning af svarene i dette spørgeskema?**

- (1)  Ja. Kontakt os på (angiv mailadresse og/eller telefonnummer): \_\_\_\_\_
- (2)  Nej.

**Tusind tak for din hjælp** - vi sætter stor pris på den!

Dine svar er med til at forbedre vores arbejde i CISU - så vi har endnu mere dokumentation, når vi fortæller om det brede og mangfoldige folkelige engagement, der findes i Danmark omkring det internationale udviklingssamarbejde.

Vi glæder os til at vise resultaterne til politikere og andre beslutningstagere, for eksempel når Minister for Udviklingssamarbejde, Rasmus Prehn, besøger CISU den 13. december. Når resultaterne er klar, vil vi selvfølgelig også dele det med jer deltagere i undersøgelsen og i CISUs nyhedsbrev.

Hvis du har spørgsmål eller kommentarer til undersøgelsen, er du meget velkommen til at kontakte os.

Mange hilsener

Andrea Kiel Christensen

På vegne af CISUs sekretariat og bestyrelse



## BILAG 2: INTERVIEWGUIDE

Interviewguide   Fokusgruppeinterview   Folkeligt Engagement i Udviklingssamarbejde	
<b>Indledende ord og aftaler</b>	
<i>Hilsen og tak:</i>	Indledende hilsen, præsentation af mig og tak fordi I vil være med til interviewet.
<i>Optagelse:</i>	Hvis det er i orden med jer, vil jeg gerne optage vores samtale. Det bruges kun for min egen skyld, så jeg lettere kan huske, hvad vi har snakket om bagefter. Jeg sletter optagelsen lige efter det er blevet brugt her i undersøgelsen, dvs. inden jul. Er det i orden med jer alle?
<i>Introduktion:</i>	<p>Grunden til, at jeg gerne vil snakke med jer i dag, er, at vi i CISU gerne vil blive klogere på det danske folkelige engagement i udviklingssamarbejdet. Det vil vi, fordi det i arbejdet for at give jer de bedste rammer fremover er vigtigt over for politikere og andre beslutningstagere, at vi kan være klare i mæglet om, hvad det folkelige engagement – civilsamfundet, frivilligt engagerede osv. – bidrager særligt med i udviklingssamarbejdet. Særligt lige for tiden, hvor vi har en minister for udviklingssamarbejde, som har meget fokus på det folkelige engagement og den mellem menneskelige solidaritet. Derfor har vi valgt at lave en medlemsundersøgelse om dette emne i CISU her i efteråret.</p> <p>Lidt om begrebet folkeligt engagement. Ultrakort om folkeligt engagement som tre dele: at man deltager aktivt i et initiativ, at man er forankret i en organisation (medlem, frivillig, bidragsyder) eller at man bakker op om området.</p>
<i>Bruges til:</i>	Vores samtale i dag vil blive brugt i den analyse, der bliver lavet af efterårets undersøgelse. Dvs. sammen med det spørgeskema, der er blevet sendt ud til alle medlemsorganisationer. Vi lægger analysematerialerne på hjemmesiden og vil desuden bruge det i CISUs arbejde med interessevaretagelse for vores medlemsorganisationer overfor UM, minister og andre politikere. Vi navngiver ikke citater og holdninger med hverken person eller organisation uden at spørge først.
<b>Kernespørgsmål (internt)</b>	<b>Interview-spørgsmål</b>
<b>Introduktion</b> <b>5 minutter til denne del</b>	<b>Vi tager lige en kort introduktionsrunde – bare jeres navn og organisation. Vi får mulighed for at høre mere om, hvad organisationen laver i løbet af interviewet, så det behøver I ikke gå ind i nu.</b>
<b>Hvor stort og bredt er det folkelige engagement?</b>	<b>Gør jeres organisation noget for at engagere flere i jeres arbejde? (Her tænker jeg både på at få folk til at deltage i jeres arbejde, blive medlemmer eller give penge til jeres organisation)</b>

<p>Her særligt et fokus på bredden.</p> <p><b>Hvordan er det folkelige engagement engagerende?</b></p> <p><i>Er organisationerne interesseret i/i gang med at engagere flere mennesker i Danmark – og i indsatser ude i verden? På hvilke måder og lykkes det?</i></p> <p><i>Herunder også bredden i målgrupper.</i></p> <p><i>Herunder også hvad der motiverer til at blive engageret – hvad får man som individ ud af det?</i></p> <p><b>20-25 minutter til denne del</b></p>	<p><b>Kan I give nogle eksempler på, hvad I har gjort – og hvilke typer mennesker I i den forbindelse har taget kontakt til? (spørg ind til både gode og dårlige oplevelser)</b></p> <p><b>Hvordan er organisationens frivillige involveret i det arbejde som organisationen laver ude i verden? Kom meget gerne med eksempler</b></p> <p><b>Har det, at I også arbejder internationalt, en betydning for, hvor let det er at rekruttere frivillige?</b></p> <p><b>Oplever I nogle tendenser/mønstre ift. at rekruttere flere – fx til at blive frivillige, blive medlemmer eller give organisationen penge (er fx det sværere/lettere end tidligere, er der nogle bestemte grupper, som er lettere at komme i kontakt med – eller noget helt andet. Er det lettere gennem nogle konkrete projekter eller opgaver)?</b></p> <hr/> <p><b>Er I selv eller har I været frivillig i organisationen – eller i en anden organisation, som arbejder med internationalt udviklingssamarbejde?</b></p> <p><b>Hvad var det helt konkret der motiverede dig til at blive engageret (en samtale med en ven/bekendt? En rejse? Et nyhedsindslag? Eller noget helt andet?)</b></p> <p><b>Hvad giver det dig personligt at være frivillig?</b></p> <hr/> <p><b>Laver I noget oplysningsarbejde i jeres organisation – hvis ja, hvem er det så rettet imod? (og på hvilke medier/metoder?)</b></p> <p><b>Hvad er jeres erfaring med dette – virker det? (Kom med eksempler – spørg evt. først til en god derefter dårlig erfaring hermed)</b></p>
---	---

	<p>Ser I også nogle særlige tendenser på dette område (er det fx sværere/lettere end tidligere)?</p> <p>Betyder det noget for jer at andre i Danmark kender jeres organisation og jeres arbejde? Eller er I egentlig mere fokuseret på det arbejde I gør ude? Hvorfor?</p>
<p><b>Hvad kan det folkelige engagement? Hvad kan / bidrage det folkelige engagement særligt med i udviklingssamarbejdet – både herhjemme og ude i verden?</b></p> <p><b>20-25 minutter til denne del</b></p>	<p><b>Hvilken betydning, tror I, det har i Danmark, at der er folk som jer, der er engageret i organisationer, som arbejder med internationalt udviklingssamarbejde?</b></p> <p><b>Hvilken betydning tror I det har ude i verden, at der er folk som jer, der er engageret i danske organisationer, som arbejder med internationalt udviklingssamarbejde?</b></p> <p><b>Tror I, at civilsamfundsorganisationer kan noget særligt i udviklingssamarbejdet? Her tænker jeg på, om civilsamfundsorganisationer, som jer, kan bidrage med noget, som stater og private virksomheder ikke kan i udviklingssamarbejdet?</b></p> <p><b>(Hvorfor eller hvorfor ikke?)</b></p> <p><b>Kan I give et konkret eksempel på, at I som CSO kan noget, som man ikke ville kunne, hvis man kom som virksomhed eller statsapparat?</b></p> <hr/> <p><b>Til jer, der har en partnerorganisation: Kan I beskrive, hvordan jeres relation er til den organisation – både organisationer imellem, men også mennesker imellem?</b></p> <p><b>Hvilken betydning har denne relation – både for jer, og (hvad gætter I) den har for menneskene i jeres partnerorganisation?</b></p>

	<p>Betyder relationen noget for om jeres indsatser kan lykkes? På hvilken måde? Kom gerne med konkrete eksempler på både en negativ/positiv indflydelse, hvis I kan.</p> <hr/> <p>Hvis der er tid. Nogle spørgsmål om samarbejder til slut. Samarbejder de med andre aktører – hvem, hvad giver det, nævn eksempler på fordele og ulemper, er der tendenser her...</p>
<p><b>Interviewet afsluttes</b></p>	
<p>Afsluttende spørgsmål</p> <p><b>5-10 minutter til denne del.</b></p>	<p><b>Er der nogen, der har noget andet eller mere, som I gerne vil nævne i relation til det folkelige engagement i udviklingssamarbejde?</b></p> <p><b>Måske var der et spørgsmål, som I ventede på jeg vil stille – det vil jeg selvfølgelig gerne høre jeres svar på.</b></p> <p><b>Har I andre kommentarer?</b></p> <p><b>Er det ok jeg gemmer en liste med jeres navne og kontaktoplysninger, hvis jeg har opfølgende spørgsmål til noget af det, der er blevet sagt i dag?</b></p>
<p>Tak</p>	<p>Mange tak fordi I ville være med i dag. Vi er meget glade for jeres hjælp! Som vi vil bruge til at skabe bedst mulige rammer for jer</p>